

PENSUMLISTE

Høst 2019

Institutt for lærerutdanning

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig

Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig

Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig

Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig

Erasmusemner

Områdeemne

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET

Innhold

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig.....	3
Engelsk	3
KRLE	4
Kroppssøving	8
Kunst og håndverk	14
Matematikk	15
Musikk.....	16
Naturfag.....	17

Norsk	19
Pedagogikk	22
Samfunnssfag	30
Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig	36
Engelsk	36
KRLE	37
Kroppsøving	41
Kunst og håndverk	47
Matematikk	48
Musikk	49
Naturfag	50
Norsk	52
Pedagogikk	59
Samfunnssfag	66
Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig	70
KRLE	71
Kroppsøving	75
Kunst og håndverk	78
Musikk	80
Naturfag	81
Pedagogikk	83
Samfunnssfag	86
Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig	88
KRLE	88
Kroppsøving	93
Kunst og håndverk	95
Musikk	97
Pedagogikk	98

Erasmusemner	102
Områdeemne	103

Grunnskolelærerutdanning (1-7) master 5-årig

Engelsk

MGLU2105 Engelsk 1 (1-7) emne 2

Books

Abbott, Tony *Firegirl*. ISBN: 978-0316011709

Cisneros, Sandra. *The House on Mango Street*. ISBN: 978-0679734772

Dale, L. & Tannner, R. (2012). *CLIL activities with CD ROM*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 9780521149846.

De la Pena, Matt. *Last Stop on Market Street*. ISBN: 978-0141374185

Flechais, Amelie. *The Little Red Wolf*. ISBN: 978-1941302453

Hedge, T. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford: Oxford University Press. ISBN: 9780194421720

King, Thomas. (2013). *One Good Story, That One*. U of Minnesota Press. ISBN 9780816689781

Lightbown, P. M. (2014). *Focus on content-based language teaching*. Oxford: Oxford University Press. ISBN: 9780194000826

Martin, Rafe. *The Rough Faced Girl*. ISBN: 978-0399218590.

Nilsen, T. S. & Rugesæter, K. (2015). *English Phonetics for Teachers* (3rd ed.). Bergen: Fagbokforlaget. ISBN: 9788245018578

Pullman, Philip. *The Golden Compass*. ISBN: 978-0440418320

Santant, Dan. *After The Fall*. ISBN: 978-1626726826.

Shraya, Vivek. (2016). *The Boy and the Bindi*. Vancouver, BC: Arsenal Pulp Press. (ISBN: 9781551526683)

Thom, Kai Cheng. (2017). *From the stars in the sky to the fish in the sea*. Vancouver, BC: Arsenal Pulp Press. (ISBN: 9781551527093)

Please note that the books listed above are for purchase. In addition, other texts that you will be required to read (such as short stories, essays, research articles...) will be posted on Blackboard at the beginning of the semester. Instructors will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

KRLE

MGLU2108 KRLE 1 (1-7) emne 2: Kristendom, østlige religioner, nyreligiøsitet og etikk i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

(pensum totalt: 1428)

Fagdidaktikk

[Andreassen, Bengt Ove 2017. «Hvordan kan vi forstå kristendommens sentrale plass i skolens religionsfag?» kapittel 3 i M. von der Lippe og S. Undheim 2017 \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 35-53\) \(18s\) B](#)

[Anker, Trine 2017. «På tide å si farvel til verdensreligionene?» kapittel 2 i M. von der Lippe og S. Undheim 2017 \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 25-34\) \(9s\) B](#)

Eidhamar, Levi Geir (2019) «Innenfra eller utenfra, faglig eller personlig? Perspektiver i religions- og livssynsundervisningen belyst ut fra internasjonal debatt.» I *Prismet*, nr.1, pp. 27-46 (19 sider). Tilgjengelig fra:

<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/6855/5862> I

Freathy, Giles med flere 2015. *The RE-serachers. A New Approach to Religious education in Primary Schools*. The University of Exeter. (Del 2, s. 12-62, og Del 5, kapittel 1, s. 100-108) (58 sider). Tilgjengelig fra:

<https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/18932/The%20RE->

[searchers%20A%20New%20Approach%20to%20RE%20in%20Primary%20Schools.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.researchgate.net/publication/320600000/Approaching_new_religious_approaches_in_primary_schools.pdf?sequence=1&isAllowed=y) I

Hodne, Hans 2016. «Grunnleggende ferdigheter i KRLE-læreverk», i *Prismet*. (Nr.3). (185-199). (14 sider) Tilgjengelig fra
<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4493> I

Iversen, L. L. (2012). Når religion blir identitet. Kirke og kultur, 117(3), 258-270.
Tilgjengelig fra: [https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_\(12_sider\).I](https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_(12_sider).I)

[Lenz, C. og S. Moldrheim \(2019\) ‘«Nulltoleranse» – fra lydighet til myndiggjøring: Hvordan møte krenkende atferd og fordomsfulle uttrykk i skolen’ i C. Lenz, S. Moldrheim og C. Gambert \(red\) *Dembra. Faglige perspektiver på demokrati og forebygging av gruppefiendtlighet i skolen* \(Nr. 2\). \(s34-49\). Tilgjengelig fra: https://dembra.no/wp-content/uploads/2019/03/Dembrahefte_2_2019.pdf](https://dembra.no/wp-content/uploads/2019/03/Dembrahefte_2_2019.pdf) (16s) I

[Lippe, Marie von der 2017. «Fritak for hvem og fra hva?» kapittel 6 i M. von der Lippe og S. Undheim \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 87-100\) \(13s\) B](https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_(12_sider).B)

[Lippe, M. von der og S. Undheim \(2017\) «Hva skal vi med et felles religionsfag i skolen» kapittel 1 i M. von der Lippe og S. Undheim \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 11-24\) \(13s\) B](https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_(12_sider).B)

Moen, K. (2014). «Engasjement og varsomhet: Læreres og elevers praksisferdigheter fra religionstimene» kapittel 15 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 287-307). (20s) B

Rian, D. (1999). Verdensreligioner i undervisningen. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. II. (30 sider) K

[Skeie, Geir 2017. «Kan og bør religionsfaget bidra til personlig utvikling?» kapittel 8 i M. von der Lippe og S. Undheim \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 117-129\) \(12s\) B](https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_(12_sider).B)

Unstad, L. (2014). «I skyggen av storesøster? Om kirkelig mangfold i RLE-undervisningen» kapittel 12 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 225-248). (23s) B

[Vestøl, Jon Magne 2017. «Skal religionsundervisningen ta hensyn til elevenes livssynbakgrunn?» kapittel 9 i M. von der Lippe og S. Undheim \(red\) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo \(s. 130-143\) \(13s\) B](https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_blar_identitet_(12_sider).B)

Winje, Geir (2014) Elevers lesing av bilder i RLE i Norsk pedagogisk tidsskrift, Vol.98(05), (pp.341-351) (10s). Tilgjengelig fra:
https://www.idunn.no/file/pdf/66722553/elevens_lesing_av_bilder_i_rle.pdf (10 sider) I

(sum fagdiaktisk pensum 280 sider)

Religion (inkludert kristen estetikk)

Andersen, Ø. Gaarder (2018). Pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelsen – Den hellige ånds gaver og åndserfaringer. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkесamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 169-212). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider). **B**

Arentzen, Thomas (2018). De ortodokse kirkene – østlige tradisjonerbærere. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 125-150). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider). **B**

Den norske kirke om gudstjeneste: «Hellig handling, hellig tid, hellig rom» tilgjengelig fra:
https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-troen/gudstjeneste---liturgi/gudst2011_2012_hellig_handling_bokm.pdf (16 sider). **I**

Desta, L (2018). Migrasjon og norsk kirkeliv: Afrikanske og asiatiske menigheter i Norge. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 295-313) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (18 sider). **B**

Dokka, T. Skard (2018). Den norske folkekirke mellom inklusivitet og eksklusivitet. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 57-78) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (21sider). **B**

Eidhamar, L. G. (2004). Hinduisme og Buddhism. I Eidhamar, L. G. (red). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 5 og 6). (117 sider) **B**

Hadland, A. B. (2018). Den katolske kirke – sakramentalt liv og hierarkisk struktur. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s.101-124) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Haanes, Vidar L.... [et al.] (2009) Tro og tradisjon. (2. utgave) Høyskoleforlaget, Kristiansand. (Kapittel 1-4) (112 sider).

Repstad, Pål (2018). Hva er kirken? Mykere teologi, laverer gjerder. Et sosiologisk blikk på norske trossamfunn. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 33-56) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Tjørhom, Ola (2018). Hva er kirken? Kirkekunnskapens rammer og oppgaver. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 13-32) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. + et egenvalgt trossamfunn (ca. 20 s.) (til sammen ca. 40 sider). **B**

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2, 3, 5,9,10). **B** (198 sider)

Uldal, G og G. Winje (2007) *Hekser og healere. Religion og spiritualitet i det moderne*, Høyskoleforlaget. (kapittel 2 – 6) (131 sider).

(sum religionsfaglig pensum: 767 sider)

Filosofi, etikk, livssyn

Aadnanes, P. (2012). *Livssyn* (4. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. (S.11-73, 130-215) (147 sider). **B**

Eidhamar, Leer-Salvesen, & Hølen (2010). *Den andre. Etikk og filosofi i skolen*. (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget Kap 1, 2, 4, 6, 7, og s. 96-104). (164 sider) **B**

Eidhamar, L. G. (red.). (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2 (Livssynshumanisme s 23-56) (33 sider). **B**

Humanetisk Forbund *Humanisme. Et livssyn*. http://himmeljord.no/Documents/pdf/HEF-brosjyre_norsk_web.pdf (22 sider)

Øystese, Rune 2016. «Barns rett til religionsfrihet». I *Prismet*, nr. 4, pp.273-288 (15 sider). Tilgjengelig fra: <https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4479> **I**

(sum filosofi, etikk og livssyn: 381 sider)

Offentlige dokumenter

Hele læreplanverket for Kunnskapsløftet (K06):

Kunnskapsdepartementet 2015. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61> **I**

Kunnskapsdepartementet 2018. «Kjerneelementer i KRLE og religion og etikk». I *Kjerneelementer i fag*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjernelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf> (s. 26) **I**

Utdanningsdirektoratet 2006. *Læringsplakaten*. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Læringsplakaten/?read=1> **I**

Utdanningsdirektoratet 2015. Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE). Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/rle1-02>

Utdanningsdirektoratet 2018. *Ny overordnet del av læreplanverket*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> **I**

FNs Verdenserklæring om Menneskerettigheter av 1948. Tilgjengelig fra:
<https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaring-om-menneskerettigheter> I

FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) av 1989. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/> I

Kroppsøving

MGLU2109 Kroppsøving 1 (1-7) emne 2

Bøker

Brattborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Dowling, F. (2016). De idrettsflinkes arena. Ungdoms fortellinger fra kroppsøvingsfaget med blikk på sosial klasse. I Seippel, Sisjord & Strandbu (red): *Ungdom og idrett*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo. (s. 249-268. **Publiseres på BB**).

Esser-Noethlichcs, M. og Midthaugen, P. (2015). Interkulturell læring og inkludering i kroppsøving - noen fagdidaktiske refleksjoner. I Ø. Førland Standal, & G. Rugseth (red.). *Inkluderende kroppsøving*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (Kap 6. **Publiseres på BB**)

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning (s. 40-132, 178-290).

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (s. 27-33, 61-67, 124-157)

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Oslo: Gyldendal Akademisk (Kap. 9. **Publiseres på BB**)

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (Kap. 3, 9, 10, 11).

Steinsholt, K. & Gurholt, K. P. (2010). *Aktive liv. Idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Oslo. (Utvalgte kap.)

Sæle, O. O. (2017). *Danningsperspektiver i kroppsøvingsfaget*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 5. **Publiseres på BB**)

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning. (s. 8-205, 305-319).

Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1 & 2)

Vinje, E. E., & Skrede, J. (2019). *Fremitidens kroppsøvingslærer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Kap 5. **Publiseres på BB**)

Øksnes, M., Sundsdal, E. & Haugen, C.R. (2018). *Ungdom, danning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo. Cappelen Damm. (s. 81-106. **Publiseres på BB**)

Østern, T. P., Dahl, T., Strømme, A., Petersen, J. A., Østern, A.-L., & Selander, S. (2019). *Dybde/læring: En flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 3. **Publiseres på BB**)

Artikler, kompendier og rapporter.

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS2170. Hentet fra: https://www.helsedirektoratet.no/tema/fysisk-aktivitet/_attachment/download/2f5d80b2-e0f7-4071-a2e5-3b080f99d37d:2aed64b5b986acd14764b3aa7fba3f3c48547d2d/Anbefalinger%20om%20kosthold%20ern%C3%A6ring%20og%20fysisk%20aktivitet.pdf

Jenssen, A. R. (2016). Ballbasis. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2016). Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2014). Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen. Trondheim: NTNU, ILU.

Iversen, A.S. (2012). Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter. *Kroppsøving* (2).

Norges orienteringsforbund, & Læringsenteret (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (kap. 2, s. 8-10). Hentet fra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fed?lang=no#8>

Norges orienteringsforbund. (2016). Riktige løyper for barn og ungdom. Oslo: Norges orienteringsforbund. Hentet fra:

http://www ориентering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_риктие_лоупер_for_бarn_ог_унгdom_2016.pdf

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov

<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/paraidrett/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stalsberg, R., & Pedersen, A. V. (2018). Are Differences in Physical Activity across Socioeconomic Groups Associated with Choice of Physical Activity Variables to Report? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(5).

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving. Hentet fra:
<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>.

Østerlie, O. (2017). Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10, NTNU grafisk senter.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse publiseres på Blackboard.

MGLU3113 Kroppsøving 1 (1-7) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2011). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (utvalgte kapittel)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12).

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

- Jenssen, A. R. (2018). *Salaktivitet og turn i MGLU 1-7*. Trondheim. NTNU, ILU
- Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet*. Trondheim: NTNU.
- Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, Trondheim: NTNU.

Blackboard/Nettressurs:

- Bjørndal, C.RP (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)
- Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.
- Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (Læring – utvikling – læringsmiljø), s119-135.
- Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>
- Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Artikkel i bladet Kroppsøving (2)
- Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf
- Nyheim, May Britt (2010). *Fra lek til friidrett basistrenings med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*
<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>
- Skram, D. (2007). «Syn på leik og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspill. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på BB)
- Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. International Journal of Aquatic Research and Education, 10(2), 3.
- Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27
- Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2008/5/udir-1-2008-svømming.pdf?epslanguage=no>, samt www.svommedykting.no.

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving.

(<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

I tillegg kommer litteratur og presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

MGLU3114 Kroppsøving 1 (1-7) emne 2

Bøker

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Dowling, F. (2016). De idrettsflinkes arena. Ungdoms fortellinger fra kroppsøvingsfaget med blikk på sosial klasse. I Seippel, Sisjord & Strandbu (red): *Ungdom og idrett*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo. (s. 249-268. **Publiseres på BB**).

Esser-Noethlichcs, M. og Midthaugen, P. (2015). Interkulturell læring og inkludering i kroppsøving - noen fagdidaktiske refleksjoner. I Ø. Førland Standal, & G. Rugseth (red.). *Inkluderende kroppsøving*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (Kap 6. **Publiseres på BB**)

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning (s. 40-132, 178-290).

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (s. 27-33, 61-67, 124-157)

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Oslo: Gyldendal Akademisk (Kap. 9. **Publiseres på BB**)

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (Kap. 3, 9, 10, 11).

Steinsholt, K. & Gurholt, K. P. (2010). *Aktive liv. Idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelses*. Oslo. (Utvalgte kap.)

Sæle, O. O. (2017). *Danningsperspektiver i kroppsøvingsfaget*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 5. **Publiseres på BB**)

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning. (s. 8-205, 305-319).

Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1 & 2)

Vinje, E. E., & Skrede, J. (2019). *Fremitidens kroppsøvingslærer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Kap 5. **Publiseres på BB**)

Øksnes, M., Sundsdal, E. & Haugen, C.R. (2018). *Ungdom, dannning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo. Cappelen Damm. (s. 81-106. **Publiseres på BB**)

Østern, T. P., Dahl, T., Strømme, A., Petersen, J. A., Østern, A.-L., & Selander, S. (2019). *Dybde/læring: En flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 3. **Publiseres på BB**)

Artikler, kompendier og rapporter.

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS2170. Hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/tema/fysisk-aktivitet/attachment/download/2f5d80b2-e0f7-4071-a2e5-3b080f99d37d:2aed64b5b986acd14764b3aa7fba3f3c48547d2d/Anbefalinger%20om%20kosthold%20ern%C3%A6ring%20og%20fysisk%20aktivitet.pdf>

Jenssen, A. R. (2016). Ballbasis. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2016). Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2014). Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen. Trondheim: NTNU, ILU.

Iversen, A.S. (2012). Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter. *Kroppsøving* (2).

Norges orienteringsforbund, & Læringsenteret (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (kap. 2, s. 8-10). Hentet fra: <http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fed?lang=no#8>

Norges orienteringsforbund. (2016). Riktige løyper for barn og ungdom. Oslo: Norges orienteringsforbund. Hentet fra:

http://www ориентering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_riktige_loyper_for_barn_og_ungdom_2016.pdf

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov
<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/paraidrett/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stalsberg, R., & Pedersen, A. V. (2018). Are Differences in Physical Activity across Socioeconomic Groups Associated with Choice of Physical Activity Variables to Report? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(5).

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving. Hentet fra:
<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>

Østerlie, O. (2017). Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10, NTNU grafisk senter.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse publiseres på Blackboard.

Kunst og håndverk

MGLU2111 Kunst og håndverk 1 (1-7) emne 2

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Kleiner - Gardner's Art through the Ages. Fra side 332. ISBN 9781133490609

Hauffe, T. (1996). Design. Oslo: Cappelen. 150 s. Tilgjengelig som e-bok:http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Nielsen, L. M. (2009). Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen. Oslo: Universitetsforlaget. 124 s.

Thiis-Evensen, T. (1995). Europas arkitekturhistorie: fra idé til form (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. s. 116-167.

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). Arkitekturhistoria i Europa: fra idé til form (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal. Tilgjengelig som ebook:
<http://www.nb.no/nbsok/nb/5af3447be51c1961eb79b98f80001687.nbdigital?lang=no#0>

Timenes, K. (1997). Tekstil: teknikker og oppgaver. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 114 s.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Offentlige dokumenter

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Europas arkitekturhistorie, fra historismen til i dag:
http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/Tidslinjer/Arkitekturhistorie/swfviewer.htm

Anbefalt tilleggs litteratur

- Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre. Oslo: Norges husflidslag.
- Høisæther, O. R. (2009). Design på norsk (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.
- Lepperød, J., Kallestad, T. & Gilje, Ø. (2013). Kunst, håndverk, teknologi og design. Bergen: Fagbokforlaget. s. 170-345.
- Mørstad, E. (2000). Visuell analyse: metode og skriveråd. Oslo: Abstrakt forlag. 105 s. 22
- Opdahl, A. B. (2008). Klær: fra kast til bruk. Oslo: Boksenteret.
- Solberg, H. (red.) (1999). Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.
- Gombrich, E. H. (2007). Kunsts historie (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal. Finnes også som: Gombrich, E. H. (2003). Verdenskunsten (4. utg.). Oslo: Aschehoug. Finnes også som: Gombrich, E. H. (1996). Verdenskunsten (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug. Finnes også som: Gombrich, E. H. (1992). Verdenskunsten (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Matematikk

MGLU2102 Matematikk 1 (1-7) emne 2

Bøker

Solem, Ida Heiberg, Alseth, Bjørnar, Nordberg, Gunnar (2018). *Tall og tanke 1. Matematikkundervisning på 1. til 4. trinn.* Oslo: Gyldendal akademisk.

Solem, Ida Heiberg; Alseth, Bjørnar; Eriksen, Elisabeta; Smestad, Bjørn (2017). *Tall og tanke 2. Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn.* Oslo: Gyldendal akademisk.

Skott, J., Skott, C.K., Jess, K. & Hansen H.C. (2018). *Matematikk for lærerstuderende: DELTA 2.0 Fagdidaktik, 1.-10.klasse* (2. utg). Frederiksberg: Samfunds litteratur

Artikler

Artikler og enkeltkapitler kommer i tillegg. Disse spesifiseres på semesterplanen og legges ut i Blackboard underveis i semesteret.

Musikk

MGLU2110 Musikk 1 emne 2 (1-7): Musisering, musikkdidaktikk, komposisjon og musikkorientering

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008) . Sang i Norge. Oslo: Musikk i skolen. Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Angelo, E. & Sæther, M. (2017) . Eleven og musikken. Oslo, Universitetsforlaget. Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). Wow!: populærmusikkens historie. Oslo, Universitetsforlaget.

Djupdal, K. (1999). Musikkteori. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). Lyttemetodikk: Ressursbok. Bergen: Fagbokforlaget.

Espeland, M. (2001). Lyttemetodikk: Studiebok. Bergen: Fagbokforlaget.

Johansen, K. L. (2005). Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter. Oslo: Musikk i skolen.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Nesheim, Elef, (2004). Musikhistorie. Oslo: Norsk musikkforlag

Ophus, Tone (2011). Nyt notene! s.13–51, 95-124 og 177-188. Oslo: Norsk musikkforlag

Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). Allmenn musikkundervisning. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart. Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker

Tilleggs litteratur:

Benestad, F. (2009). Musikkklære: en grunnbok. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). Musikkisum 7: lærerens bok. Oslo: Cappelen.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). Musikkundervisningens didaktikk. Oslo: Cappelen akademisk forlag

Hjorthaug, S. (2002). Musikhistorisk oversikt. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Naturfag

MGLU2106 / MGLU3106 – Naturfag 1 (1-7) emne 2

Nb! Pensumlistene er veiledende. Endelig pensumliste legges ut på Black Board ved studiestart.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet og dokumenter publisert i forbindelse med forelesninger eller forfattet av faglærerne og publisert på Black Board.

Bøker:

Biologi

Norske økosystemer: Økologi og mangfold av Bjerkely, H. J. (2008). Oslo: Universitetsforlaget.

Biologi for lærere av Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). Oslo: Gyldendal akademisk.

Conceptual Integrated Science (2014): (Pearson New International Edition) av Suzanne A. Lyons - Jennifer Yeh - John A. Suchocki - Paul G. Hewitt: Persons educated limited

Geofag

Geologi og landformer i Norge av Trømborg, D. (2006). Oslo: Landbruksforlaget.

Fysikk

Conceptual Integrated Science (2014): (Pearson New International Edition) av Suzanne A. Lyons - Jennifer Yeh - John A. Suchocki - Paul G. Hewitt: Persons educated limited

Didaktikk

På forskerfotter i naturfag (2016) av Sørvik, Gard Ove - Haug, Berit S. - Mork, Sonja M. - Ødegaard, Marianne

Aktuell bestemmelseslitteratur i biologi

Fugler av Dybbro, T (2011). Cappelen Damm Faktum.

Havets dyr og planter av Kristiansen, Aa., & Køie, M. (2012): Cappelen Damm Faktum.

Gyldendals nordiske feltflora av Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010): Oslo: Gyldendal..

eller:

Norsk fargeflora (6. utg.) av Wischmann, F. (2012). Oslo: Cappelen Damm faktum.

eller:

Flora (2. utg.) av Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011) Cappelen Damm faktum.

eller:

Lid, J. *Norsk flora* (7. utg.), av Lid, Johannes D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). Oslo: Samlaget. (6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke).

eller:

Gyldendals store nordiske flora av Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal. [1. utg. fra 1995 er OK]

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Anbefalt støttelitteratur

Engasjerende naturfag: elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole av Folkvord, K., & Mahan, G. (2015).. Oslo: Cappelen Damm.

Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole (2011) av Grimenes, Arne Auen - Sletbak, Bjørn - Jerstad, Per

Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk (2009) av Sjøberg, Svein

Fysikkdidaktikk (2011) av Kolstø, Stein Dankert - Persson, Jonas - Henriksen, Ellen K. - Bungum, Berit - Angell, Carl - Renstrøm, Reidun

MGLU3105 Naturfag 1(1-7) emne 1

Conceptual Integrated Science: (Pearson New International Edition)
av Suzanne A. Lyons - Jennifer Yeh - John A. Suchocki - Paul G. Hewitt

På forskerføtter i naturfag (2016)
av Sørvik, Gard Ove - Haug, Berit S. - Mork, Sonja M. - Ødegaard, Marianne

Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen (2014)
av Ringnes, Vivi - Hannisdal, Merete

Fysikkdidaktikk (2011)
av Kolstø, Stein Dankert - Persson, Jonas - Henriksen, Ellen K. - Bungum, Berit - Angell, Carl - Renstrøm, Reidun

I tillegg blir det lagt ut pensum i Black Board. Dette kan for eksempel være enkeltkapittel fra andre bøker, vitenskapelige artikler, videoer og presentasjoner.

Tillatte hjelpebidrifter til eksamen er spesifisert i emnebeskrivelsen.

Anbefalt støttelitteratur:

Kjemi for lærere: 5.-10. trinn (2013)
av Ringnes, Vivi - Hannisdal, Merete

Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole (2011)
av Grimenes, Arne Auen - Sletbak, Bjørn - Jerstad, Per

Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk (2009)
av Sjøberg, Svein

Engasjerende naturfag: elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole (2015)
av Folkvord, Kari - Mahan, Grethe

Norsk

MGLU1101 – Norsk 1 (1-7) Emne 1: Språk og tekst 1

Lærebøker

Igland, M. A. & Nygård, M. (2017) (Red). *Språkboka 5-10*. Oslo: Universitetsforlaget, kapittel 3, 7 og 14 (44 s.)

Iversen, H. M., Otnes, H., & Solem, M. S. (2011). *Grammatikken i bruk* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag, s. 9-26, 111-140, 183-199 (63 s.)

Jansson, B. K. & Traavik, H. (Red.). (2014) *Norskboka 2: norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7*. Oslo: Universitetsforlaget, kapittel 2 (s. 31-38 og 44-52), 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 og 14 (212 s.)

Kvithyld, T., Kringstad, T. og Melby, G. (2014). *Gode skrivestategier - på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 8 – 47 (30 s.)

Larsen, A. S., Sørensen, I. og Wicklund, B. (red.). (2018). *Norsk 5-10 Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget, kapittel 1, 3 og 7 (s. 124-129 og s. 139-144) (41 s.)

Lillesvangstu, M., Tønnesen, E. S., & Dahll-Larssøn, H. (red.). (2007). *Inn i teksten - ut i livet: nøkler til leseglede og litterær kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget, kapittel 2, 3, 4, 5 og 6, s. 14-36 og 60-106 (88 s)

Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk: etter den første leseopplæringen* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget, kapittel 1: s. 30-46, kapittel 3-6, 8 og 9, s. 75-136 og 158-208 (123 s.)

Skjelbred, D. (2014). *Elevens tekst: et utgangspunkt for skriveopplæring* (4. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag, kapittel 1-7, s.13-114 + kap. 10 s.155-175 (117 s.)

Traavik, H. & Jansson, B.K. (red.) (2013). *Norskboka 1*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 115 – 146 (32 s.)

Roe, A., Ryen, J. A. & Weyergang, C. (2018). *God leseopplæring med nasjonale prøver*. Oslo: Universitetsforlaget, kapittel 1 og 2 (27 s)

Utdrag fra lærebøker og fagartikler (ligger i Blackboard)

Andersen, P.T., Mose, G., & Norheim, T. (2012). *Litterær analyse. En innføring*. Kap.1 (17 s.)

Berg, T. (2014). «Teatertekst i klasserommet». (14 s.)

Birkeland, T., Mjør. I & Teigland, A. S. (2018). *Barnelitteratur: sjangrar og teksttyper* (3. utg.). Oslo:Cappelen Damm Akademisk. Kap. 4 (20 s.)

Cummins, J. (2017) «Kunskapspråkets karaktär». I *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur Akademisk. (20 sider)

Johannson, B. & Ring, A. S. (2012) «Vad är genrepädagogik? I Johannson, Brit och Ring, Anniqa Sandell: *Låt språket bära. Genrepädagogik i praktiken*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. (7 sider).

Kjelaas, I. (2017) «Flerspråklighet i skolen». I M.A.. (12 sider)

Larsen, A. S. (2007). «Når femteklassinger i Norden skriver fortelling» I Matre, S & Hoel, T. L. *Skrive for nåtid og framtid*. Trondheim: Tapir Akademisk forlag, s. 249-275 (27 s)

Larsen, A. S. & Wicklund, B. (2013). "Det var ikke den hellige ånd. Det var bæsj." Norsklæreren, nr. 36

Lyster, S. A. H. (2009). «Ordforråd og leseutvikling». I Frost, J. (red.). *Språk og leseveileding i teori og praksis*. Oslo: Cappelen akademisk forlag, s. 231 – 248 (17s).

Ongstad, S. (2007). «Forstillingen om ‘skriveutvikling’. Glemte kritiske merknader» I Matre, S & Hoel, T. L. *Skrive for nåtid og framtid* Trondheim: Tapir Akademisk forlag, s. 132 – 142 (10 s)

Stokke, R. S. & Tønnesen, E. S. (red.) (2018). *Møter med barnelitteratur*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 10 («Sakprosa for barn»; 15 sider)

Wold, A. H. (2008) «Utvikling av ordforråd med fokus på norsk som andrespråk». I E. Selj og E. Ryen (2008) Med språklige minoriteter i klassen. Språklige og faglige utfordringer. Oslo: Cappelen akademisk.

Faglitteratur tilgjengelig på nett

Helgevold, L., & Engen, L. (red.). (2006). *Fagbok i bruk: grunnleggende ferdigheter*. Stavanger: Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger. (s.6-15, 24-38, 54-58; 24 sider) Tilgjengelig på:
http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/UIS_Fagbok_i_bruk_web.pdf

Kvithyld, T, & Aasen, A.J. (2011). Fem teser om funksjonell respons på elevtekster. *Viden om læsning* (9), 10-16. (5 s.) Tilgjengelig på: <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/funksjonell-respons/>

Barne- og ungdomslitteratur

Burnett, Frances Hodgson (1911/). *Den hemmelige hagen*. Oslo: Solumbokvennen AS

Carroll, Lewis (1865/1990). *Alice i eventyrland*. Oslo, Cappelen/Bokklubbens barn (Utdrag; legges ut i Blackboard)

Kirkegaard, O. L. (1975/2004). *Gummi-Tarzan*. Oslo: Gyldendal.

Lindgren, A. (1973/2004). *Bröderna Lejonhjärta*. Stockholm: Raben & Sjögren.

Loe, E. (2008). *Kurtby*. Oslo: Cappelen Damm

Ousland, B. (2014). *Amundsen gjennom nordvestpassasjen*. Oslo: Cappelen Damm

Parr, M. (2012). *Tonje Glimmerdal*. Oslo: Samlaget

Rowling, J. K. (1997). *Harry Potter og de vises sten*. Oslo: Cappelen Damm

Silei, F & Quarello, M. A. C. (2016). *Rosas Buss*. Oslo: Samlaget

Spyri, Johanna (1880/2012). *Heidi*. Oslo: Samlaget

Kortprosa

Haller, B. (1998). «Ispigen». I B. Haller *Ispigen: og andre fortællinger*. København: Høst & sørn. Tilgjengelig som pdf i Blackboard

Kaldhol, M. (1993). «Alle vi». I Kaldhol, M. *Alle vi – noveller for ungdom*. Oslo: Samlaget
Tilgjengelig som pdf i Blackboard

Strindberg, A. (1903). «Ett halvt ark papper». I *Sagor*. Stockholm: Geber. Tilgjengelig:
<http://etthalvtarkpapper.se/>

Aakeson, K. F. (1995). «Hunden». I K. F. Aakeson *Sidemanden*. København: Gyldendal.
Tilgjengelig: <http://www.hordaland.no/PageFiles/44907/Lillesvangstu,%20leseeksempel.pdf>

I tillegg kommer 2 korttekster som bestemmes ved semesterstart.

Pedagogikk

MGLU1112 Pensumliste Pedagogikk og elevkunnskap 1 (1 - 7) emne 1

Bøker:

Bjørndal, C. R. P. (2011). Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. (Kap. 2, 3, 5, 6, 7).

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). Didaktisk arbeid. (3. utg.). Oslo: Gyldendal. (Kap. 2, 3, 5, 7).

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). Lærerarbeid for elevenes læring, 1 – 7 . Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. (Kap. 1, 4, 5, 6, 7, 9).

Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2018). Skolen som læringsarena. Universitetsforlaget s 94-294

Chrisrensen, H. & Thorsen,K.(red). (2016). eg skal bli lærer. Universitetsforlaget. (Kap 1,2,3,4,5,8,9,10).

Kompendium (blir tilgjengelig i Blackboard):

Unneland, A.K.R. (2019). Så flink du er ! – Om anerkjennelse og vurdering. I Skoglund, R. & Åmot, (2019). *Anerkjennelsens kompleksitet*. Universitetsforlaget. S112-133.

Høeg, E. & Hjertaker, E. (2019). Å lykkes med kreativt arbeid i samarbeidssituasjoner. I karlsen, K. H & Bjørnstad, G. B. *Skaperglede, engasjement og utforskertrang*. Universitetsforlaget. S 103-119.

Østern, T.P., Selander, S.& Østern, A-L . (2019). Dybde//Undervisning-sanselige designteoretiske og dramaturgiske perspektiv. I Østern, T.P., Dahl,T., Strømme, A., Petersen, J. Aa., Østern, A-L & Selander, S. (2019). *Dybde//Læring*. Universitetsforlaget. S57-76.

Offentlige dokumenter:

Hva er vurdering for læring?

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprosjonens etiske plattform.

Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>.

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998).

Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/grunnleggende-ferdigheter/rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>

MGLU2112 Pedagogikk og elevkunnskap 1 (1-7), emne 2

Bøker

Befring, E. (2016). *Grunnbok i spesialpedagogikk*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 1-3, 5, 8-16)

Brandtzæg, I., Torsteinson S., Øiestad G. (2016). *Se eleven innenfra. Relasjonsarbeid og mentalisering på barnetrinnet*. Oslo: Gyldendal Akademiske

Lund, A. B. (2017). *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Oslo: Gyldendal Akademiske (s.11-27, kap. 1-2, 10, 12)

Karlsdottir, R. & Lysø, I. H. (2013). *Læring – utvikling – læringsmiljø. En innføring i pedagogisk psykologi*. Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 1-6 og 15)

Uthus, M. (2017). *Elevenes psykiske helse i skolen. Utdanning til å mestre egne liv*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (Kap. 1, 6-8, 10)

Nettbaserte dokument

Opplysningsplikt til barnevernet og barnevernets adgang til å gi opplysninger (2006). Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. Tilgjengelig fra:
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bld/bro/2006/0003/ddd/pdfv/270272-web_opplysn.pdf

Veileder: Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole (2008). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/veileder/f-4248-fra-eldst-til-yngst.pdf>

Veilederen Spesialundervisning (2014). Oslo: Utdanningsdirektoratet.
Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
https://www.utdanningsforbundet.no/upload/L%C3%A6rerprof_etiske_plattform_plakat%20A3%20bm_ny%2031.10.12.pdf

Opplæringsloven (1998). Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa.
Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen (2017). Oslo:
Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/37f2f7e1850046a0a3f676fd45851384/overordnet-del---verdier-og-prinsipper-for-grunnopplaringen.pdf>

Kompendium (blir tilgjengelig i Blackboard)

Aagre, W. (2014). Teorier på tvers – tverrvitenskapelige perspektiver på ungdom. I: *Ungdomskunnskap – hverdagslivets kulturelle former*. Bergen: Fagbokforlaget.

Andersen, I.L. (2014). Traumebevisst tilnærming. I: Søftestad, S. & Andersen, I. L. (red.). *Seksuelle overgrep mot barn, traumebevisst tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.

Boge, A. (2017). Skolen i møte med aktive 6-åringer. I: Lyngsnes, K. & Rismark, M. (red.). *Didaktisk praksis. 1. – 7. trinn*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Christoffersen, L. & Johannesen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag. (Kap. 1 og 2)

Dahl, T. og Østern, T. P. (2019). Dybdelæring med overflate og dybde. I: Østern, T. P. m.fl. *Dybdelæring – en flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget. (s.39-56)

Eide-Midtsand, N. (2015). Lekeslåssing og vold – og voksnas evne til å skille mellom dem. I: Boltrelek og lekeslåssing. Større rom i barnehagen og småskolen. Oslo: Kommuneforlaget.

Erstad, I. (2018). Barn og unge i Norge i det 21. århundre. I: Johannessen, B. & Skotheim, T. Barn og unge i midten. Tverrfaglig og tverretatlig arbeid i barn og unges oppvekst. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Hognæs, H. D. (2019). Barns erfaringer med overganger og sammenhenger. I: Barns overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning. Bergen: Fagbokforlaget.

Håstein, H. og Werner, S. (2014). Tilpasset opplæring i fellesskapets skole. I: Bunting, M. (red.) *Tilpasset opplæring – i forskning og praksis*.

Imsen, G. (2014). Sosialisering – begreper og perspektiver. I: Elevens verden. Innføring i pedagogisk psykologi. Oslo: Universitetsforlaget.

Jensen, R. (2016). Kollektiv læring og skolebasert kompetanseutvikling. Vallset: Oplandske Bokforlag. (Kap. 1)

King, N. R. (1987). Elementary School Play: Theory and Research. I: Block, J.H. & King, N.R.: School Play. A Source book. New York & London: Garland Publishing.

Lauvås, P. & Handal, G. (2015). Utvikling av praktisk yrkesteori. I: Veiledning og praktisk yrkesteori. (s. 21 – 38). Oslo: Cappelen Damm.

Lidén, H. (2001). Underforstått likhet. Skolens håndtering av forskjeller i et flerkulturelt samfunn. I: Lidén, H., Lien, M. & Vike, H. *Likhetens paradokser. Antropologiske undersøkelser i det moderne Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 68-85).

Lillemyr, O. L. (2011). *Lek – opplevelse – læring i barnehage og skole*. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2 og 13)

Meld. St. 28 (/2015-2016). Skolemeldingen. Kortversjon av meldingen.

Nielsen, H. B. (2011). Kjønn i klasserommet. I: Haug, P., Krumsvik, R. J., Munthe, E. & Posthold, M. B. *Elevmangfold i skolen 1-7*. Kristiansand: Høyskoleforlaget

Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiske miljøer og barns subjektskaping*. Oslo: Pedagogisk Forum. (Kap. 9)

Ohnstad, F.O. (2012). Lærerprofesjonen og profesjonsetikk. I: Postholm, M., Haug, P., Munthe, E. & Krumsvik, R. *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Sernes, K. (2017). Kulturelt mangfold i barneskolen. I: Lyngsnes, K. & Rismark, M. (red.). *Didaktisk praksis. 1. – 7. trinn*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sundsdal, E. & Øksnes, M. (2017). Om å stille feil spørsmål i lekforskningen. I: *Dansk pedagogisk tidsskrift* 4:2017

Wikene L. G. (2014). Klasseledelse – ingeniørkunst eller pedagogikk? I: C. R. Haugen & T. A. Hestbek (red.), *Pedagogikk, politikk og etikk. Demokratiske utfordringer i norsk skole*. Oslo: Universitetsforlaget.

Winther, H. (2012). Kroppen som lærermester. I: Winther, Helle (red.). *Kroppens sprog i proffesjonel praksis*. Værløse: Billesø og Baltzer.

Anbefalt tilleggs litteratur

Bjørndal, C.R.P. (2017). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (Kap. 7)

Dalland, C. P. & Thaule-Hatt, H. (2017). *Kreativitet i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lund, A. B. (2017). *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Oslo: Gyldendal Akademiske (kap. 3 - 9, 11)

Læreplanverket for kunnskapsløftet. (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/lareplaner/kunnskapsloftet/>

Meld. St.16 (2006/2007) og ingen sto igjen – Tidlig innsats for livslang læring. Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/stmeld-nr-16-2006-2007-/id441395/?docId=STM200620070016000DDDEPIS&ch=1&q=>

Meld. St.18 (2011). *Læring og fellesskap: tidlig innsats og gode læringsmiljøer for barn, unge og voksne med særlige behov* (Meld. St.18, 2010-2011). Oslo: Regjeringen. Tilgjengelig fra:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-18-20102011.html?id=639487>

Meld.st. 21 (2016-2017). *Lærelyst - tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Oslo: Regjeringen.

Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/71c018d2f5ee4f7da7df44a6aae265bc/no/pdfs/stm201620170021000dddpdfs.pdf>

NOU 2019:3. *Nye sjanser – bedre læring. Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

<https://nettsteder.regjeringen.no/stoltenbergutvalget/files/2019/02/nou201920190003000ddpdfs.pdf>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter (2012). Oslo: Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Forsok-og-pagaende-arbeid/Lareplangrupper/Rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.

MGLU3202 Elevmangfold, oppvekstsvilkår og likeverdig opplæring (profesjonsrettet pedagogikk)

***kompendium**

Sosial klasse

Freire, P. (1999/1970). *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. (175 s.)

*Aasen, P. (2007). Læringsplakatens utdanningspolitiske kontekst. I: Møller, J. & Sundli, L. (red.). *Læringsplakaten. Skolens samfunnskontrakt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (22 sider)

Gilliam, L. & Gulløv, E. (2012). *Civiliserende institutioner. Om idealer og distintioner i opdragelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag (s. 119-210) (91 sider)

*Hansen, M. N. (2017). Segregering og ulikhet i Oslo-skolen. I: Ljunggren, J. (red.). *Oslo. Ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (257-276) (19 sider)

*Haugen, C. R. (2019). A fragile autonomy in a performativity culture? Exploring positions in the recontextualizing field in A Norwegian rural municipality. I: *Journal of Education Policy*, 34:1, 133-152 (19 sider)

*Haugen, C. R. (2019). Teachers' experiences of school choice from 'marginalised' and 'privileged' public schools in Oslo. I. *Journal of Education Policy*, DOI: 10.1080/02680939.2019.1587519 (27 sider)

*Hernes, G. (1974). Om ulikhetens reproduksjon. Hvilken rolle spiller skolen?. I: Mortensen, M. S. (red.), *I forskningens lys*. Oslo: Lyches forlag. (21 sider)

Hovdenak, S. S. (2011). *Utdanningssosiologi*. Bergen: Fagbokforlaget (78 sider)

*Willis, P. (1978). *Learning to labour*. Surrey: Ashgate Publishing Limited. (kap. 2, s. 11-51) (40 sider)

Kjønn og seksualitet

Nielsen, H. B. (2014). *Forskjeller i klassen. Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnisitet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Side 1-132 og 208-218 (142 sider).

*Nielsen, H. B. og Henningsen, I. (2018). Guttepanikk og jentepress – paradokser og kunnskapskrise. *Tidsskrift for kjønnsforskning* 42 (1-2). (22 sider)

Røthing, Å. & Svendsen, S. H. B. (2009). *Seksualitet i skolen – perspektiver på undervisning*. Oslo: Cappelen Damm (296 sider)

Stoltenberg, N. red. (2019). Nye sjanser – bedre læring. Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp. Norges Offentlige Utredninger. 2019:3. PP. 1-26. (26 sider)

Stefansen, K. og M-L. Skilbrei (2018) *Seksuell vold. En samfunnsvitenskapelig innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapitlene 1-6 (164 sider)

*Svendsen, S.H.B, E. Stubberud og E. F. Djupedal (2018). Skeive ungdommers identitetsarbeid: SKAM etter homotoleransen. *Tidsskrift for kjønnsforskning* 42 (3). (s. 162–183) (21 sider)

*Van der Roos, J. (2016). Den norske staten og transpersoner; velferdsstatens og rettsstatens unnlatelsessynder. *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 32 (3). (side 264-289) (25 sider)

Etnisitet- og migrasjonsrelaterte utfordringer

Baker, Colin (2001) Foundations of Bilingualism and Bilingual Education. Kap. 9 og 10.

*Bjordal, I. (2017). Kompetanse for mangfold. Kva betyr det? I Lund, A. B. (red). *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Oslo. Gyldendal Akademisk (229-243) (14 sider)

*Dewilde, J. & Kulbrandstad, L. A. (2016). Nyankomne barn og unge i den norske utdanningskonteksten. *Nordand* 2/2016 (13-33) (20 sider)

Eriksen, I. M. (2017). *De andres skole*. Oslo: Gyldendal akademisk. (155 s.)

*Kjelaas, I. (2017). Flerspråklighet i skolen. I M. A. Igland og M. Nygård (2017) *Språkboka 5-10*.

*Kjelaas, I. & R. V Ommeren (2019) Legitimering av flerspråklighet. En kritisk diskursanalyse av fire læreplaner i språk. *NOA - Tidsskrift for norsk som andrespråk*.

*Kemi Gjerpe, K. (2018). From indigenous education to indigenising mainstream education. *FLEKS - Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*, 5(1). (18 sider)

*Minde, H. (2005). Fornorskinga av Samene. Hvorfor, hvordan og med hvilke følger? *Galdurála Tidsskrift for urfolks rettigheter* (3).

*Nutt, L. A. (2014). Samiske elever – en del av skolens mangfold. I B. B. Moen (red.) *Kulturelt og etnisk elevmangfold i skolen*. Pp 145-164. (19 sider)

Pihl, J. (2010). *Etnisk mangfold i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (352 s.)

*Pihl, J. (2000). Hva kjennetegner rasistiske diskurser? *Sosiologisk tidsskrift*, nr. 3, 2000: s. 233-248 (15 s.)

*Pihl, J. (1999). «Enhetsskolen i det flerkulturelle samfunnet». Bredal (red.) *Frihetens kår–en bedre skole*, 128-143 (15 s.)

*Ramirez, C. C. (2018). Becoming a “Foreigner”: The Principle of Equality, Intersected Identities, and Social Exclusion in the Norwegian School. *European Education*, 49:2-3, 151-165, DOI: 10.1080/10564934.2017.1335173 (151-165) (14 sider)

*Westrheim, K. (2004). Kritisk pedagogikk og multikulturalisme i lys av Freiretradisjonen. Noen sentrale perspektiv. *Nordic Studies in Education* 03/2004 (Volum 24) (212-226) (14 sider)

*Øzerk, K. (2008) Opplæringen av samene, nasjonale minoriteter og språklige minoriteter siden 1970-tallet. I Beck, C. & Vestre, S. E. (red.) *Skolen i aftenlandet? Artikkelsamling med ukorrekte innfallsvinkler*. Didakta Norsk Forlag (17 s.)

Pedagogisk arbeid med helserelaterte utfordringer

Øverlien, Carolina, Hauge, Mona-Iren & Jon-Håkon Schulz (red.), *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner*. Oslo: Universitetsforlaget. (308 sider)

Pettersvold, M. og Østrem, S. (2019) *Problembarna*. Oslo Cappelen Damm Akademisk (310 sider)

Totalt pensum: 2743 sider

Anbefalt skjønnlitteratur:

Fridtun, K. (2018). Homoflokar. Oslo: Samlaget (66 sider)

Joof, C. L. (2018). Eg snakkar om det heile tida. Oslo: Samlaget.(93 sider)

Spurkland, M. (2017). Klassen. Fortellinger fra et skoleår. Oslo. Cappelen Damm (320 sider)

Samfunnsfag

MGLU2107 Rettferdighet, sosial ulikhet og undervisning i samfunnsfag 1 (1-7) emne 2

Bøker, bokkapittel og artikler i fagtidsskrift

Andersen, U. K. (2013). «Fra kjernefamilie til stjernefamilie». I: Andersen, U. C. (2013): *Når margin blir mainstream Forhandlinger av ekteskap, foreldreskap og slektskap i mediene*. Oslo: Avhandling for Ph.D.-graden i sosiologi. (29-52) 23
[https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-
Andersen.pdf?sequence=1](https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-Andersen.pdf?sequence=1)

Andresen et.al (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode*. 238 s. Kap.4 (93–118) 25 (kopieres)

Andersen, H.P (2015) En ulik verden - sammenligninger i geografiundervisningen. I Mikkelsen, R. & Sætre, P.J. (Red.) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet*. 3 utgave. Cappelen Damm Akademisk. (69 – 93) 24

Aure, M.; Berg N.G.; Cruichank, J.; Dale, B. 2015. Sted – nye teorier I en norsk kontekst. I Aure, M.; Berg N.G.; Cruichank, J.; Dale, B. (red.) *Med sans for sted: Nye teorier*. Fagbokforlaget. Bergen. 358 s. (13-29) 16 (kopieres)

Barton, K. C. and L. S. Levstik (1996): ““Back when God Was around and Everything”: Elementary Childrens Understanding of Historical Time”. *American Education Research Journal*. Vol. 33, No. 2 pp (419-454) 35
https://www.jstor.org/stable/1163291?seq=5#page_scan_tab_contents

Bath og Karlsson (2016). “The ignored citizen: Young childrens subjectivities in Swedish and English early childhood education settings”. *Childhood* Vol 23 (4) (554-565) 11
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0907568216631025>

Birkelund, G. E. og Petersen, T. (2016). «Likestilling: utdanning, politikk og arbeid». I Frønes, I og Kjølsrød, L. (red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 344 s. (190-206) 16 (kopieres)

Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitene*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 1 (11-31) 20, kap. 4 (99-125) 26, kap. 6 (156-181) 25 og kap. 7 (182-200) 18

Børhaug, K., J. Christophersen og T. Aarre (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap : fagstoff og didaktikk* (3. utg. ed.). Oslo: Kap. 1 (14-35) 21, kap. 4 (102-120) 18, kap. 5 (121-142) 21 og kap. 6 (146-157) 11

Børhaug, K. Hunnes, O.R. og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Kap 2 (41-60) 19, kap. 4 (87-102) 15 og kap. 8 (159-178) 19

Haarstad, H. og Rusten, G. (2017). «Grønn omstilling og norske veivalg: Introduksjon». I: Haarstad, H. og Rusten, G. (red.) *Grønn omstilling Norska veivalg*. Universitetsforlaget. Oslo. S. 232 s. (11- 28) 17 (kopieres)

Jemima García-Godos, J. og Stokke, K. (2017). “Naturressurser: utvinning, utvikling og konflikt”, I: David Jordhus-Lier, D. & Stokke, K. (red.) *Samfunnsgeografi: En innføring*. Cappelen-Damm Akademisk, Oslo (135-151) 16
<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Jørgensen, G., (2005). ”Framstillinger av Norges forhistorie i skolen – Formidling, forestillinger og identiteter”. I: Følstad, E., og Skevig, O., (red.) *Funn og forskning. Foredrag fra to arkeologiseminarer i 2003*. Verdal: Stiklestad Nasjonale Kultursenter, (117–140) 23

Karlsen, A. (2013). Production of metals based on domestic water power and knowledge. I: Rusten, G. Potthoff, K.; Sangolt, L. (eds.) *Norway. Nature, Industry and Society*. Fagbokforlaget, Bergen. 360 s. (157- 172) 15 (kopieres)

Kitterød, R. H. (2016). Mot et symmetrisk foreldreskap? Yrkesarbeid og familiearbeid blant foreldre i Norge. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk (232-255) 23 (kopieres)

Kvalsund, R (2000). “The transition from primary to secondary level in smaller and larger rural schools in Norway: comparing differences in context and social meaning”. *International Journal of Educational Research* 33 (2000) (401-423) 22 https://ac.els-cdn.com/S0883035500000252/1-s2.0-S0883035500000252-main.pdf?_tid=928932e6-1f4b-45b9-9e62-d323972913b7&acdnat=1525781632_af90f45a2a25e11ca62d7e4d6633ce5b

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: En håndbok for studenter og lærere* (5. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3 (51-70) 19, kap. 4 (73-92) 19 og kap. 5 (93-124) 31

Melvæ, L. (2009). *Europeisk politisk historie 400–1750*. Oslo: Cappelen akademisk. Kap. 1-5 (11-78) 67, kap. 7-9 (92-137) 45

Ravnå, P.-B. (2006). Gresk og romersk politisk historie. Oslo: Cappelen akademisk forlag 185

Schifflöe, P. M. (2011, 2. utgave). *Mennesker og samfunn. Innføring i sosiologisk forståelse*. Oslo: Fagbokforlaget. Kap. 1 (15 – 36) 21, kap. 5 (127-200) 73, kap. 6 (201 – 240) 39, kap 7 (241 -286) 45 og kap. 8 (287 – 332) 45

Skjæveland, Yngve. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children’s understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18(1), pp. (8-22) 14. DOI:10.1177/1463949117692262

<http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1463949117692262>

Solbrække, K. N. og Aarseth, H. (2006). «Samfunnsvitenskapenes forståelser av kjønn». I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget (63-76) 13 (kopieres)

Underthun, A. (2013). “The politics, rewards and paradoxes of the Norwegian «petroleum adventure””. I: Rusten, G. Potthoff, K.; Sangolt, L. (eds.) *Norway. Nature, Industry and Society*. Bergen: Fagbokforlaget (117 – 137) 20 (kopieres)

Wanvik, T. og Haarstad, H. (2015). «Råvaresonens geografi: Steder som flerdimensjonale ansamlinger». I Aure, M., Berg N.G., Cruichank, J., Dale, B. (red.) *Med sans for sted: Nye teorier*. Bergen: Fagbokforlaget (281-298) 17 (kopieres)

Utdelt materiale i geografi: Kart og bakgrunnsstoff (ca. 20 sider)

I tillegg kommer det pensum rundt temaet Arkeologi på ca 130 s. Pensum i arkeologi/Norges forhistorie er hentet fra nettstedet *Norgeshistorie.no*. Dere skal lese hovedartikler og tilknyttede artikler for følgende forhistoriske perioder:

Eldre steinalder (9500–4000 f.Kr.); Yngre steinalder (4000–1700 f.Kr.); Bronsealder (1700–500 f.Kr.); Førromersk jernalder (500 f.Kr. – Kr.f.); Romertid (Kr.f.–400); Folkevandringstid (400–550); Merovingertid (550–800). Tilgjengelig fra: <https://www.norgeshistorie.no/>

MGLU3109 Samfunnsfag som vitenskaps- og skolefag (1-7)

Bøker/kapitler i bøker:

Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode*. Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1–3 og 5 (126 sider).

Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. 2.utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2 (34 sider).

Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5–7 (109 sider).

Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–13 (198 sider).

Knutsen, G. W. (2006). *Lange linjer i historien*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 sider).

Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1–4 (120 sider).

Larsen, Ann Kristin (2017). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget. s. 11–82 (71 sider).

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*. 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–2 (37 sider).

Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk i klasserommet*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider).

Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. (s. 126–169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider)

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3.utg. Oslo: Gyldendal. Kap. 1–3 (112 sider).

Artikler/bokkapitler som gjøres tilgjengelig på Blakboard:

Berg, T. R. (2017). *Verdensteater. Kartenes historie*. Oslo: Press. S. 9–12, 103–139. (40 sider).

Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825*. Third edition. Hoboken: Wiley-Blackwell. S. 97–108, 126–139, 195–224 (56 sider).

Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647-1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Fortene på Guldkysten*. (s. 184–221). København: Gads Forlag. (38 sider)

Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig. 2016 NTNU 46–61 (16 sider)

Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145–163 (18 sider).

Lingaas, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaas, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renessanse og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (29 sider).

Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014) The Upheaval in Western Christendom 1300–1560. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (49–98). New York: McGraw-Hill Education (49 sider).

Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), s. 12–26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512 (12 sider).

Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene (41 sider).

Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650–1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider).

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av Utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>.

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnsfag på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnsfag-rettleiande-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnaing-for-standpunktvurdering-etter-10.-trinn/>.

Med forbehold om endringer i nettadresse.

Annet:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelphemiddel på eksamen:

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm.

Utdelte materiale: Kart og tekst til øving og forelesninger. Ca. 30 sider.

MGLU3110 Rettferdighet, sosial ulikhet og undervisning i samfunnsfag (1-7) emne 2

Bøker, bokkapittel og artikler i fagtidsskrift

Andersen, U. K. (2013). «Fra kjernefamilie til stjernefamilie». I: Andersen, U. C. (2013): *Når margin blir mainstream Forhandlinger av ekteskap, foreldreskap og slektskap i mediene*. Oslo: Avhandling for Ph.D.-graden i sosiologi. (29-52) 23
<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-Andersen.pdf?sequence=1>

Andresen et.al (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode*. 238 s. Kap.4 (93–118) 25 (kopieres)

Andersen, H.P (2015) En ulik verden - sammenligninger i geografiundervisningen. I
Mikkelsen, R. & Sætre, P.J. (Red.) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet*. 3 utgave.
Cappelen Damm Akademisk. (69 – 93) 24

Aure, M.; Berg N.G.; Cruichank, J.; Dale, B. 2015. Sted – nye teorier I en norsk kontekst. I
Aure, M.; Berg N.G.; Cruichank, J.; Dale, B. (red.) *Med sans for sted: Nye teorier*.
Fagbokforlaget. Bergen. 358 s. (13-29) 16 (kopieres)

Barton, K. C. and L. S. Levstik (1996): ““Back when God Was around and Everything”: Elementary Childrens Understanding of Historical Time”. *American Education Research*

Journal. Vol. 33, No. 2 pp (419-454) 35

https://www.jstor.org/stable/1163291?seq=5#page_scan_tab_contents

Bath og Karlsson (2016). “The ignored citizen: Young childrens subjectivities in Swedish and English early childhood education settings”. *Childhood* Vol 23 (4) (554-565) 11
<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0907568216631025>

Birkelund, G. E. og Petersen, T. (2016). «Likestilling: utdanning, politikk og arbeid». I Frønes, I og Kjølsrød, L. (red.) *Det norske samfunn. Bind 2.* 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 344 s. (190-206) 16 (kopieres)

Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitene*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 1 (11-31) 20, kap. 4 (99-125) 26, kap. 6 (156-181) 25 og kap. 7 (182-200) 18

Børhaug, K., J. Christophersen og T. Aarre (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap : fagstoff og didaktikk* (3. utg. ed.). Oslo: Kap. 1 (14-35) 21, kap. 4 (102-120) 18, kap. 5 (121-142) 21 og kap. 6 (146-157) 11

Børhaug, K. Hunnes, O.R. og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Kap 2 (41-60) 19, kap. 4 (87-102) 15 og kap. 8 (159-178) 19

Haarstad, H. og Rusten, G. (2017). «Grønn omstilling og norske veivalg: Introduksjon». I: Haarstad, H. og Rusten, G. (red.) *Grønn omstilling Norska veivalg*. Universitetsforlaget. Oslo. S. 232 s. (11- 28) 17 (kopieres)

Jemima García-Godos, J. og Stokke, K. (2017). “Naturressurser: utvinning, utvikling og konflikt”, I: David Jordhus-Lier, D. & Stokke, K. (red.) *Samfunnsgeografi: En innføring*. Cappelen-Damm Akademisk, Oslo (135-151) 16

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Jørgensen, G., (2005). ”Framstillinger av Norges forhistorie i skolen – Formidling, forestillinger og identiteter”. I: Følstad, E., og Skevig, O., (red.) *Funn og forskning. Foredrag fra to arkeologiseminarer i 2003*. Verdal: Stiklestad Nasjonale Kultursenter, (117–140) 23

Karlsen, A. (2013). Production of metals based on domestic water power and knowledge. I: Rusten, G. Potthoff, K.; Sangolt, L. (eds.) *Norway. Nature, Industry and Society*. Fagbokforlaget, Bergen. 360 s. (157- 172) 15 (kopieres)

Kitterød, R. H. (2016). Mot et symmetrisk foreldreskap? Yrkesarbeid og familiearbeid blant foreldre i Norge. I Frønes, I og Kjølsrød, L. (red.) *Det norske samfunn. Bind 2.* 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk (232-255) 23 (kopieres)

Kvalsund, R (2000). “The transition from primary to secondary level in smaller and larger rural schools in Norway: comparing differences in context and social meaning”. *International Journal of Educational Research* 33 (2000) (401-423) 22 https://ac.els-cdn.com/S0883035500000252/1-s2.0-S0883035500000252-main.pdf?_tid=928932e6-1f4b-45b9-9e62-d323972913b7&acdnat=1525781632_af90f45a2a25e11ca62d7e4d6633ce5b

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: En håndbok for studenter og lærere* (5. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3 (51-70) 19, kap. 4 (73-92) 19 og kap. 5 (93-124) 31

Melvæ, L. (2009). *Europeisk politisk historie 400–1750*. Oslo: Cappelen akademisk. Kap. 1-5 (11-78) 67, kap. 7-9 (92-137) 45

Ravnå, P.-B. (2006). Gresk og romersk politisk historie. Oslo: Cappelen akademisk forlag 185

Schiffler, P. M. (2011, 2. utgave). *Mennesker og samfunn. Innføring i sosiologisk forståelse*. Oslo: Fagbokforlaget. Kap. 1 (15 – 36) 21, kap. 5 (127-200) 73, kap. 6 (201 – 240) 39, kap 7 (241 -286) 45 og kap. 8 (287 – 332) 45

Skjæveland, Yngve. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children's understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18(1), pp. (8-22) 14. DOI:10.1177/1463949117692262

<http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1463949117692262>

Solbrække, K. N. og Aarseth, H. (2006). «Samfunnsvitenskapenes forståelser av kjønn». I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget (63-76) 13 (kopieres)

Underthun, A. (2013). “The politics, rewards and paradoxes of the Norwegian «petroleum adventure””. I: Rusten, G. Potthoff, K.; Sangolt, L. (eds.) *Norway. Nature, Industry and Society*. Bergen: Fagbokforlaget (117 – 137) 20 (kopieres)

Wanvik, T. og Haarstad, H. (2015). «Råvaresonens geografi: Steder som flerdimensjonale ansamlinger». I Aure, M., Berg N.G., Cruichank, J., Dale, B. (red.) *Med sans for sted: Nye teorier*. Bergen: Fagbokforlaget (281-298) 17 (kopieres)

Utdelt materiale i geografi: Kart og bakgrunnsstoff (ca. 20 sider)

I tillegg kommer det pensum rundt temaet Arkeologi på ca 130 s. Pensum i arkeologi/Norges forhistorie er hentet fra nettstedet *Norgeshistorie.no*. Dere skal lese hovedartikler og tilknyttede artikler for følgende forhistoriske perioder:

Eldre steinalder (9500–4000 f.Kr.); Yngre steinalder (4000–1700 f.Kr.); Bronsealder (1700–500 f.Kr.); Førromersk jernalder (500 f.Kr.–Kr.f); Romertid (Kr.f.–400); Folkevandringstid (400–550); Merovingertid (550-800). Tilgjengelig fra: <https://www.norgeshistorie.no/>

Grunnskolelærerutdanning (5-10) master 5-årig

Engelsk

MGLU2505 Engelsk 1 (5-10) emne 2

Cavallaro, Brittany. *A Study in Charlotte*. ISBN: 978-0062398918

Dale, L. & Tanner, R. (2012). *CLIL activities with CD ROM*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 9780521149846.

Hedge, T. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford: Oxford University Press. ISBN: 9780194421720

Hurston, Zora Neale. *Their Eyes Were Watching God*. ISBN: 978-0060931414

Lightbown, P. M. (2014). *Focus on content-based language teaching*. Oxford: Oxford University Press. ISBN: 9780194000826

Nilssen, T. S. & Rugesæter, K. (2015). *English Phonetics for Teachers* (3rd ed.). Bergen: Fagbokforlaget. ISBN: 9788245018578

Ross, Edward. (2015). *Filmish. A Graphic Journey through Film*. London, UK: Selfmadehero. (ISBN 9781910593035)

Thom, Kai Cheng. (2017). *From the stars in the sky to the fish in the sea*. Vancouver, BC: Arsenal Pulp Press. (ISBN: 9781551527093)

Please note that the books listed above are for purchase. In addition, other texts that you will be required to read (such as short stories, essays, research articles...) will be posted on Blackboard at the beginning of the semester. Instructors will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

KRLE

MGLU2508 KRLE 1 (5-10) emne 2: Kristendom, østlige religioner, nyreligiøsitet og etikk i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

(pensum totalt til nå: 1393 sider).

Fagdidaktikk

Andreassen, Bengt Ove 2017. «Hvordan kan vi forstå kristendommens sentrale plass i skolens religionsfag?» kapittel 3 i M. von der Lippe og S. Undheim 2017 (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 35-53) (18s) **B**

Anker, Trine 2017. «På tide å si farvel til verdensreligionene?» kapittel 2 i M. von der Lippe og S. Undheim 2017 (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 25-34) (9s) **B**

Eidhamar, Levi Geir (2019) «Innenfra eller utenfra, faglig eller personlig? Perspektiver i religions- og livssynsundervisningen belyst ut fra internasjonal debatt.» I *Prismet*, nr.1, pp. 27-46 (19 sider). Tilgjengelig fra:

<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/6855/5862> **I**

Freathy, Giles med flere 2015. *The RE-serachers. A New Approach to Religious education in Primary Schools*. The University of Exeter. (Del 2, s. 12-62, og Del 5, kapittel 1, s. 100-108) (58 sider). Tilgjengelig fra:

<https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/18932/The%20RE-searchers%20A%20New%20Approach%20to%20RE%20in%20Primary%20Schools.pdf?sequence=1&isAllowed=y> **I**

Hodne, Hans 2016. «Grunnleggende ferdigheter i KRLE-læreverk», i *Prismet*. (Nr.3). (185-199). (14 sider) Tilgjengelig fra

<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4493> **I**

Iversen, L. L. (2012). Når religion blir identitet. Kirke og kultur, 117(3), 258-270.

Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/kok/2012/03/naar_religion_bli_identitet (12 sider). **I**

Lenz, C. og S. Moldrheim (2019) ‘«Nulltoleranse» – fra lydighet til myndiggjøring: Hvordan møte krenkende atferd og fordomsfulle uttrykk i skolen’ i C. Lenz, S. Moldrheim og C. Gambert (red) *Dembra. Faglige perspektiver på demokrati og forebygging av gruppefiendtlighet i skolen* (Nr. 2). (s34-49). Tilgjengelig fra: https://dembra.no/wp-content/uploads/2019/03/Dembrahefte_2_2019.pdf (16s) **I**

Lippe, Marie von der 2017. «Fritak for hvem og fra hva?» kapittel 6 i M. von der Lippe og S. Undheim (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 87-100) (13s) **B**

Lippe, M. von der og S. Undheim (2017) «Hva skal vi med et felles religionsfag i skolen» kapittel 1 i M. von der Lippe og S. Undheim (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 11-24) (13s) **B**

Moen, K. (2014). «Engasjement og varsomhet: Læreres og elevers praksisferdigheter fra religionstimene» kapittel 15 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 287-307). (20s) **B**

Rian, D. (1999). Verdensreligioner i undervisningen. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. II. (30 sider) **K**

Skeie, Geir 2017. «Kan og bør religionsfaget bidra til personlig utvikling?» kapittel 8 i M. von der Lippe og S. Undheim (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 117-129) (12s) **B**

Unstad, L. (2014). «I skyggen av storesøster? Om kirkelig mangfold i RLE-undervisningen» kapittel 12 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 225-248). (23s) **B**

Vestøl, Jon Magne 2017. «Skal religionsundervisningen ta hensyn til elevenes livssynbakgrunn?» kapittel 9 i M. von der Lippe og S. Undheim (red) *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Universitetsforlaget, Oslo (s. 130-143) (13s) **B**

Winje, Geir (2014) Elevers lesing av bilder i RLE i Norsk pedagogisk tidsskrift, Vol.98(05), pp.341-351 10s. Tilgjengelig fra:
https://www.idunn.no/file/pdf/66722553/elevers_lezing_av_bilder_i_rle.pdf (10 sider) **I**

(sum fagdiaktisk pensum: 292 sider)

Religion (inkludert kristen estetikk)

Andersen, Ø. Gaarder (2018). Pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelsen – Den hellige ånds gaver og åndserfaringer. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkесamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 169-212). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider). **B**

Arentzen, Thomas (2018). De ortodokse kirkene – østlige tradisjonerbærere. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 125-150). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider). **B**

Den norske kirke om gudstjeneste: «Hellig handling, hellig tid, hellig rom» tilgjengelig fra:
https://kirken.no/globalassets/kirken.no/om-troen/gudstjeneste---liturgi/gudst2011_2012_hellig_handling_bokm.pdf 16 s. **I**

Desta, L (2018). Migrasjon og norsk kirkeliv: Afrikanske og asiatiske menigheter i Norge. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 295-313) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (18 sider). **B**

Dokka, T. Skard (2018). Den norske folkekirke mellom inklusivitet og eksklusivitet. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 57-78) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (21sider). **B**

Eidhamar, L. G. (2004). Hinduisme og Buddhism. I Eidhamar, L. G. (red). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 5 og 6). (117 sider) **B**

Hadland, A. B. (2018). Den katolske kirke – sakramentalt liv og hierarkisk struktur. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s.101-124) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Haanes, Vidar L.... [et al.] (2009) *Tro og tradisjon*. (2. utgave) Høyskoleforlaget, Kristiansand. (Kapittel 4-6, s.85-162) (**77** sider).

Repstad, Pål (2018). Hva er kirken? Mykere teologi, laverer gjelder. Et sosiologisk blikk på norske trossamfunn. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 33-56) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Tjørhom, Ola (2018). Hva er kirken? Kirkekunnskapens rammer og oppgaver. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 13-32) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. + et egenvalgt trossamfunn (ca. 20 s.) (til sammen ca. 40 sider). **B**

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene.* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 2 (Hinduismen), 3 (Buddhismen), 5 (Kristendommen), 9 (Moderne religioner og trosvetninger), 10 (Religiøs kunst i undervisningen). **B** (198 sider)

Uldal, G og G. Winje (2007) *Hekser og healere. Religion og spiritualitet i det moderne,* Høyskoleforlaget. (kapittel 2 – 6) (131 sider).

(sum religionspensum: 732 sider)

Filosofi, etikk, livssyn

Aadnanes, P. (2012). Livssyn (4. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. (S.11-73, 130-215) (147 sider). **B**

Eidhamar, Leer-Salvesen, & Hølen (2010). *Den andre. Etikk og filosofi i skolen.* (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget Kap 1, 2, 4, 6, 7 og s. 96-104). (164 sider) **B**

Eidhamar, L. G. (red.). (2004). *Religioner og livssyn.* Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2 (Livssynshumanisme s 23-56) (33 sider). **B**

Humanetisk Forbund *Humanisme. Et livssyn.* http://himmeljord.no/Documents/pdf/HEF-brosyre_norsk_web.pdf (22 sider)

Øystese, Rune 2016. «Barns rett til religionsfrihet». I *Prismet*, nr. 4, pp.273-288 (15 sider). Tilgjengelig fra: <https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4479> **I**

(sum filosofi, etikk og livssyn: 381 sider)

Offentlige dokumenter

Hele læreplanverket for Kunnskapsløftet (K06):

Kunnskapsdepartementet 2015. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).* Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61> **I**

Kunnskapsdepartementet 2018. «Kjerneelementer i KRLE og religion og etikk». I *Kjerneelementer i fag.* Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjernelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf> (s. 26) **I**

Utdanningsdirektoratet 2006. *Læringsplakaten*. Tilgjengelig fra:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Laringsplakaten/?read=1> I

Utdanningsdirektoratet 2015. Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE).
Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/rle1-02>

Utdanningsdirektoratet 2018. *Ny overordnet del av læreplanverket*. Tilgjengelig fra:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> I

FNs Verdenserklæring om Menneskerettigheter av 1948. Tilgjengelig fra:
<https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaring-om-menneskerettigheter> I

FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) av 1989. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/> I

Kroppsøving

MGLU2509 Kroppsøving 1 (5-10) emne 2

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*. Oslo: Cappelen Damm.

Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv: Fysisk aktivitet i den norske befolkning 1985-2011*. (s. 11-19). Oslo: Universitetsforlag.

Dalland, C., & Thaule-Hatt, H. (2017). *Kreativitet i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget. (utvalgte kapitler)

Dowling, F. (2016). De idrettsflinkes arena. Ungdoms fortellinger fra kroppsøvingsfaget med blikk på sosial klasse. I Ø., Seippe, M.K., Sisjord & Å., Strandbu (red.), *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 249-268. **Publiseres på BB**).

Elvebakk, L., Engebretsen, B. & Walseth, K. (2018). Kroppen på Instagram. I M., Øksnes, E., Sundsdal, E. & C. R., Haugen (red.). *Ungdom, danning og fellesskap Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. (s. 81-103). Oslo: Cappelen Damm.

Esser-Noethlichcs, M. & Midthaugen, P. (2015). Interkulturell læring og inkludering i kroppsøving - noen fagdidaktiske refleksjoner. I Ø. Førland Standal, & G. Rugseth (red.). *Inkluderende kroppsøving*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (Kap 6. **Publiseres på BB**)

Fjørtoft, I. (2016). Læring i kontekst. Omgivelsenes betydning for læring av bevegelser. I I. Kvikstad (red.). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. (s. 180-196). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett* Kristiansand: Høgskoleforlaget. (utvalgte kapitler).

Jenssen, A. R. (2014). Fag i uteom. I I.M., Vingdal (red.). *Fysisk aktiv læring*. Oslo: Gyldendal akademisk. (s. 114-133 **Publiseres på BB**).

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).

Steinsholt, K. & Gurholt, K. P. (2010) Aktive liv. Idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse. Oslo. (utvalgte kapitler).

Sæle, O.O. (2017). *Danningsperspektiver i kroppsøvingsfaget*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 5. **Publiseres på BB**)

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).

Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (utvalgte kapitler)

Vinje, E. E., & Skrede, J. (2019). *Fremtidens kroppsøvingslærer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (utvalgte kapitler)

Øksnes, M., Sundsdal, E. & Haugen, C.R. (2018). *Ungdom, danning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo. Cappelen Damm. (s. 81-106. **Publiseres på BB**)

Artikler, kompendier og rapporter

Iversen, A.S. (2012). Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter. *Kroppsøving* 2-2012.

Jenssen, A. R. (2014). *Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2017). *Ballbasis*. Trondheim: NTNU, ILU.

Mulhearn, S.C., Hodges, P.K. & Lorenz, K.A. (2017). Harvesting Harmony: Mindfulness in Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 88(6), 44-50.

Norges orienteringsforbund & Læringsenteret. (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (s. 8-10). Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fed?lang=no#8>

Norges orienteringsforbund. (2016). *Riktige løyper for barn og ungdom*. Oslo: Norges orienteringsforbund. Hentet fra

http://www.orienteering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_riktige_loyper_for_barn_og_ungdom_2016.pdf

Nyheim, M. B. (2010). *Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*. Hentet fra
<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stalsberg, R., & Pedersen, A. V. (2018). Are Differences in Physical Activity across Socioeconomic Groups Associated with Choice of Physical Activity Variables to Report?. *International journal of environmental research and public health*, 15(5), 922.

Utdanningsdirektoratet. (2015). *Læreplan i kroppsøving*. Hentet fra
<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svømming/lareplan-i-kroppsøving-01-08-2015.pdf>

Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans*, GLU1-7 og 5-10, Trondheim: NTNU.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse publiseres på Blackboard.

MGLU3513 Kroppsøving 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2011). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (utvalgte kapittel)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (Utvalgte kapitler).

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Bjerke, Ø. (2017). *Kompendium i turn*. Trondheim. NTNU, ILU

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs:

Bjørndal, C.R.P (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)

Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (Læring – utvikling – læringsmiljø), s119-135.

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>

Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Artikkel i bladet Kroppsøving (2)

Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf

Nyheim, May Britt (2010). Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov <https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Skram, D. (2007). «Syn på leik og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspill. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på its learning)

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10(2), 3.

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/finn-regelverk/etter-tema/Innhold-i-opplaringen/Udir-1-2008-Forsvarlig-svomme--og-livredningsopplaring-i-grunnskoleopplaringen/>

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving. (<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27

MGLU3514 Kroppsøving 1 (5-10) emne 2

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*. Oslo: Cappelen Damm.

Breivik, G. (2013). *Jakten på et bedre liv: Fysisk aktivitet i den norske befolkning 1985-2011*. (s. 11-19). Oslo: Universitetsforlag.

Dalland, C., & Thaule-Hatt, H. (2017). *Kreativitet i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget. (utvalgte kapitler)

Dowling, F. (2016). De idrettsflinkes arena. Ungdoms fortellinger fra kroppsøvingsfaget med blikk på sosial klasse. I Ø., Seippel, M.K., Sisjord & Å., Strandbu (red.), *Ungdom og idrett*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 249-268. **Publiseres på BB**).

Elvebakk, L., Engebretsen, B. & Walseth, K. (2018). Kroppen på Instagram. I M., Øksnes, E., Sundsdal, E. & C. R., Haugen (red.). *Ungdom, danning og fellesskap Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. (s. 81-103). Oslo: Cappelen Damm.

Esser-Noethlichcs, M. & Midthaugen, P. (2015). Interkulturell læring og inkludering i kroppsøving - noen fagdidaktiske refleksjoner. I Ø. Førland Standal, & G. Rugseth (red.). *Inkluderende kroppsøving*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (Kap 6. **Publiseres på BB**)

Fjørtoft, I. (2016). Læring i kontekst. Omgivelsenes betydning for læring av bevegelser. I I. Kvikstad (red.). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. (s. 180-196). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).

Høigaard, R. (2008). *Gruppedynamikk i idrett*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (utvalgte kapitler).

- Jenssen, A. R. (2014). Fag i uteom. I I.M., Vingdal (red.). *Fysisk aktiv læring*. Oslo: Gyldendal akademisk. (s. 114-133 **Publiseres på BB**).
- Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).
- Steinsholt, K. & Gurholt, K. P. (2010) Aktive liv. Idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse. Oslo. (utvalgte kapitler).
- Sæle, O.O. (2017). *Danningsperspektiver i kroppsøvingsfaget*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 5. **Publiseres på BB**)
- Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2010). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning. (utvalgte kapitler).
- Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (utvalgte kapitler)
- Vinje, E. E., & Skrede, J. (2019). *Fremtidens kroppsøvingslærer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (utvalgte kapitler)
- Øksnes, M., Sundsdal, E. & Haugen, C.R. (2018). *Ungdom, danning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo. Cappelen Damm. (s. 81-106. **Publiseres på BB**)
- ## Artikler, kompendier og rapporter
- Iversen, A.S. (2012). Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter. *Kroppsøving* 2-2012.
- Jenssen, A. R. (2014). *Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A. R. (2017). *Ballbasis*. Trondheim: NTNU, ILU.
- Mulhearn, S.C., Hodges, P.K. & Lorenz, K.A. (2017). Harvesting Harmony: Mindfulness in Physical Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 88(6), 44-50.
- Norges orienteringsforbund & Læringssenteret. (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (s. 8-10). Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fed?lang=no#8>
- Norges orienteringsforbund. (2016). *Riktige løyper for barn og ungdom*. Oslo: Norges orienteringsforbund. Hentet fra http://www ориентering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_riktige_loyper_for_barn_og_ungdom_2016.pdf
- Nyheim, M. B. (2010). *Fra lek til friidrett basistrening med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*. Hentet fra

<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/funksjonshemmede/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stalsberg, R., & Pedersen, A. V. (2018). Are Differences in Physical Activity across Socioeconomic Groups Associated with Choice of Physical Activity Variables to Report?. *International journal of environmental research and public health*, 15(5), 922.

Utdanningsdirektoratet. (2015). *Læreplan i kroppsøving*. Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>

Østerlie, O. (2018). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, Trondheim: NTNU.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse publiseres på Blackboard.

Kunst og håndverk

MGLU2511 Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 2

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Kleiner - Gardner's Art through the Ages. Fra side 332. ISBN 9781133490609

Hauffe, T. (1996). Design. Oslo: Cappelen. 150 s. Tilgjengelig som e-bok:http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Nielsen, L. M. (2009). Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen. Oslo: Universitetsforlaget. 124 s.

Thiis-Evensen, T. (1995). Europas arkitekturhistorie: fra idé til form (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. s. 116-167.

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Tilgjengelig som ebok:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/5af3447be51c1961eb79b98f80001687.nbdigital?lang=no#0>

Timenes, K. (1997). Tekstil: teknikker og oppgaver. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 114 s.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Offentlige dokumenter

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.milolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Europas arkitekturhistorie, fra historismen til i dag:
http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/Tidslinjer/Arkitekturhistorie/swfviewer.htm

Anbefalt tilleggs litteratur

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). Telge spikke smi: med kvass kniv i rått tre. Oslo: Norges husflidslag.

Høisæther, O. R. (2009). Design på norsk (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Lepperød, J., Kallestad, T. & Gilje, Ø. (2013). Kunst, håndverk, teknologi og design. Bergen: Fagbokforlaget. s. 170-345.

Mørstad, E. (2000). Visuell analyse: metode og skriveråd. Oslo: Abstrakt forlag. 105 s. 22

Opdahl, A. B. (2008). Klær: fra kast til bruk. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Gombrich, E. H. (2007). Kunsts historie (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.
Finnes også som: Gombrich, E. H. (2003). Verdenskunsten (4. utg.). Oslo: Aschehoug.
Finnes også som: Gombrich, E. H. (1996). Verdenskunsten (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.
Finnes også som: Gombrich, E. H. (1992). Verdenskunsten (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Matematikk

MGLU1503 Matematikk 1 (5-10) emne 1

Bøker

Botten, G. (2016). *Matematikk med mening: Mening for alle*. Bergen: Caspar forlag.

Schou, J., Jess, K., Hansen, H. C., & Skott, J. (2007). *Matematik for lærerstuderende: Tal, algebra og funktioner: 4.-10. klasse*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Skott, J., Jess, K., & Hansen, H. C. (2008). *Matematik for lærerstuderende: Delta: fagdidaktik*. Frederiksberg: Forlaget Samfunds litteratur.

Van de Walle, J. A., Karp, K., & Bay-Williams, J. M. (2015). *Elementary and middle school mathematics: teaching developmentally* (9.utg.). Essex: Pearson.

Artikler/enkeltkapitler vil komme i tillegg.

Musikk

MGLU2510 Musikk 1 emne 2 (5-10): Musisering, musikkdidaktikk, komposisjon og musikkorientering

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008 . Sang i Norge. Oslo: Musikk i skolen. Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Angelo, E. & Sæther, M. (2017) . Eleven og musikken. Oslo, Universitetsforlaget. Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). Wow!: populærmusikkens historie. Oslo, Universitetsforlaget.

Djupdal, K. (1999). Musikkteori. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). Lyttemetodikk: Ressursbok. Bergen: Fagbokforlaget.

Espeland, M. (2001). Lyttemetodikk: Studiebok. Bergen: Fagbokforlaget.

Johansen, K. L. (2005). Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter. Oslo: Musikk i skolen.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Nesheim, Elef, (2004). Musikhistorie. Oslo: Norsk musikkforlag

Ophus, Tone (2011). Nyt notene! s.13–51, 95-124 og 177-188. Oslo: Norsk musikkforlag

Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). Allmenn musikkundervisning. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart. Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker

Tilleggs litteratur:

- Benestad, F. (2009). Musikkklære: en grunnbok. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). Musikkisum 7: lærerens bok. Oslo: Cappelen.
- Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). Musikkundervisningens didaktikk. Oslo: Cappelen akademisk forlag
- Hjorthaug, S. (2002). Musikkhistorisk oversikt. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Naturfag

MGLU2506/MGLU3506 Naturfag 1 (5-10) emne 2

Pensum bøker og anbefalt litteratur er alle tilgjengelig fra NTNU universitetsbibliotek.

Bøker:

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Gyldendal akademisk.

Bjerkely, H. J. (2018). *Norske økosystemer - økologi og mangfold*. 2. utg. Universitetsforlaget.

Trømborg, D. (2006). *Geologi og landformer*. Landbruksforlaget.

Mork S. & Erlien, W. (2017). *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*. Universitetsforlaget.

van Marion og Strømme (2015). *Biologididaktikk*. Høyskoleforlaget.

Kap.4 Praktisk arbeid

Kap 9 Bruk av modeller i biologi undervisningen

Merethe Frøyland (2010); *Mange erfaringer I mange rom*. abstract forlag

NB: Artikler/enkeltkapitler/nettressurser vil komme i tillegg

Pensum liste justeres i begynnelse av semesteret

Anbefalt tilleggs litteratur:

Sand O., Sjaastad Ø.V., Haug E. & Toverud K.C. (2015). *Menneskets fysiologi*. 2. utg. Gyldendal akademisk.

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, JA & Yeh, J (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Pearson Education Limited. (tilgjengelig som Ebook på NTNU bibliotek [her](#))

Folkvord, K. og Mehan, G. (2015). Engasjerende naturfag, Oslo: Cappelen Damm.

Reite, A.J., Sveitan, H. & Erichsen, E. (1999). Trondheim fra Istid til nåtid – landskapshistorie og løsmasser. *Grastein 5*. Norges Geologiske Undersøkelse. (tilgjengelig som Ebook på NTNU bibliotek [her](#))

Aktuell bestemmelseslitteratur:

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. utg.). Gyldendal.

Eller:

Dybbro, T. (2011). Fugler (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Køie, M. (2012). Havets dyr og planter. Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). Gyldendals nordiske felflora. Gyldendal..

Eller:

Wischmann, F. (2012). Norsk fargeflora (6. utg.). Cappelen Damm faktum.

Eller:

Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). Flora (2. utg.). Cappelen Damm faktum.

Eller:

Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). Norsk flora (7. utg.). Samlaget. [6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].

Eller:

Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). Gyldendals store nordiske flora (Rev. og utvidet utg.). Gyldendal. [1. utg. fra 1995 er OK]

MGLU3505 Naturfag 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for Lærere*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Callin, P., Pålsgård, J. Stadsnes, R. & Tellefessn, C.W. (2012). *ERGO Fysikk 1*. Aschenhoug.

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, JA & Yeh, J (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Pearson Education Limited. (tilgjengelig som Ebook på NTNU bibliotek [her](#))

Artikler/enkeltkapitler/nettressurser vil komme i tillegg.

Anbefalt tilleggs litteratur:

Koch, J. (2013). *Science Stories: Science Methods for Elementary and Middle School Teachers, 5th Edition, International Edition*. Wadsworth Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-133-48956-6.

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikk-didaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Knain, E. & Kolstø, D. (red) (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Universitetsforlaget.

Norsk

MGLU1501 Norsk 1 (5-10) emne 1. Språk og litteratur

Tekster merket med stjerne er tilgjengelige via lenke, eller vil bli gjort tilgjengelige på Blackboard.

Språk

*Cummins, J. (2017) *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur Akademisk (ca 36 s.)

- Kap. 2: Kunskapspråkets karaktär.
- kap. 4: Tvåspråkighet, tvåspråkig utbildning och tvärspråkig transfer.

Igland, M.-A. & Nygård, M. (2017). *Norsk 5–10. Språkboka*. Oslo: Universitetsforlaget (ca. 131 s.)

- Hognestad, J.: Fonetikk og fonologi (kap. 4).
- Hognestad, J.: Morfologi: hvordan ord er bygd opp (kap. 5).
- Hognestad, J.: Morfologi: ordklasser (kap. 6).
- Hårstad, S. & Solheim, R.: Flerspråklighet i et nordisk perspektiv (kap. 13).
- Hårstad, S. & Nygård, M.: Å forstå andrespråkelevers norsk (kap. 15).
- Iversen, H. M. Grammatikken i bruk: didaktiske og tekstanalytiske tilnærminger. (kap.8.)
- Kjelaas, I.: Flerspråklighet i skolen (kap. 14).
- Nygård, M. Grammatikk i norskfaget (kap. 3)
- Aa, L.I.: Syntaks (kap. 7).

*Iversen, H.M., Otnes, H. & Solem, M.S. (2011): *Grammatikken i bruk*. Oslo: Cappelen. (57 s.)

- Kap. 1: Med grammatikken som verktøy

- Kap. 5: Samanheng i tekst

Larsen, A. S. (2015). *Gode grøss. Om skrekkfiksjon for og av barn.* Oslo: Universitetsforlaget. (87 s.)

- Kap. 1. Introduksjon
- Kap. 2. Kva er skrekkfiksjon og hvorfor er sjangeren fascinerende for barn?
- Kap. 3. Et blikk på sjangerens historie

*Monsen, M. & G. RT. Randen (2017). *Andrespråksdidaktikk.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk (ca 39 s.)

- Kap.2: Andrespråkslæring
- kap. 4: Norsk språk i et typologisk perspektiv
- kap. 5: Mellomspråk

*Selj, E. (2008). Skriving når norsk er andrespråk. I: E. Selj og E. Ryen. *Med språklige minoriteter i klassen. Språklige og faglige utfordringer.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 s.)

Skjelbred, D. (2014). *Elevenstekst. Et utgangspunkt for skriveopplæring.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Litteratur

Faglitteratur

*Birkeland, T., Mjør, I. og Teigland, A.S. *Barnelitteratur. Sjangrar og teksttyper.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk (37 s.)

- Kap. 2. Barneperspektivet
- Kap. 9. Barnelitteraturens konstruksjonar av barn og barndom

Claudi, M. (2010). *Litterære grunnbegreper.* Oslo: Fagbokforlaget. Dette er et oppslagsverk som ikke skal leses fra perm til perm.

*Jordheim et.al. (2011) Humaniora. En innføring. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3: fortolking s. 190-250 (61 s.)

Larsen, A.S., Sørensen, I. & Wicklund (2018). *Litteraturboka* (116 sider)

- Wicklund, B. Litterær kompetanse og litteraturdidaktikk (kap.1)
- Harstad, O. & Jølle, L. Tolkning i norskfagets litteraturarbeid – fire innfallsvinkler til «Ringen» av Knut Hamsun (kap. 2).
- Samoilow, T.K. Å lese på kryss og tvers. Komparativ litteraturdidaktikk (kap. 4).
- Lånke, M. Å lese lyrikk.
- Svartaas, G. Drama. Litterær tekst, framføring og arbeidsmåte (kap. 6).
- Larsen, A.S. Fortellende prosa for barn (kap. 7).
- Sørensen, I. Sakprosa (kap. 8).

*Nussbaum, M. (2016). *Litteraturens etikk*. Oslo: Pax forlag (32 s.)

- Den narrative forestillingsevne.

*Kittang, A., Linneberg, A., Melberg, A. og Skei, H.H. (1991). *Moderne litteraturteori. En antologi*. Oslo: Universitetsforlaget. (15 s.)

Sjklovskij, V. Kunsten som grep. Tilgjengelig herfra:

<https://www.nb.no/nbsok/nb/97d1bc5d9b6681a6a8aa64f26963b326?index=1#9>

*Stokke, R. S. & Tønnesen, E. S. *Møter med barnelitteratur*. Oslo: Universitetsforlaget (ca. 28 s.)

- Ommundsen, Å.M. Bildeboka (kap. 7).
- Løvland, A. Sakprosa for barn (kap. 10).
- Stokke, R. S. Å møte andres livsverdener i litteraturen (kap. 11)

Et utvalg artikler kommer i tillegg. Deles ut i undervisninga.

Skjønnlitteratur

Romaner:

Dahl, R. (2016). *SVK*. Oslo: Gyldendal.
Gaiman, N. (2003). *Coraline*. Oslo: Aschehoug.
Grimstad, L. J. (2012). *Barna som forsvant*. Oslo: Aschehoug
Hjorth, V. (2016) *Arv og miljø*. Oslo: Cappelen Damm.
Parr, M. (2009). *Tonje Glimmerdal*. Oslo: Samlaget.
Sattouf, R. (2015). *Fremtidens araber. Barndom i Midtøsten (1978-1984)*. Oslo: Minuskel.
Sendak, M. (2001). *Til huttetuenes land*. Oslo: Cappelen Damm
Shakar, Z. (2018) *Tante Ulrikkes vei*. Oslo: Gyldendal
Shelley, M. (2010). *Frankenstein. Eller den moderne Prometheus*. Oslo: Kagge forlag

Drama:

Strindberg, A. (2014) *Dödsdansen*. Stockholm: Modernista (finnes kun som e-bok)

Et utvalg dikt og korttekster kommer i tillegg. Deles ut i undervisninga.

Sakprosa

Breen, M. (2016). *60 damer du skulle ha møtt. Norsk kvinnehistorie for deg som har det travelt*. Oslo: Manifest.

MGLU2501 norsk 2 (5-10): Literacy, språk og litteratur

Tekster merket med stjerne er tilgjengelige via lenke, eller vil bli gjort tilgjengelige på BB.

Faglitteratur

Hovedområde 1: Literacy, språk og språkidaktikk

Askeland, N. & Falck-Ytter, C. (2009). *Nynorsk på nytt: ei idébok for studentar og lærarar.* Bergen: Fagbokforlaget. s. 11-138 (127 s.)

Berg, I. Språkhistorie. I M.-A. Igland og M. Nygård (red.). *Norsk 5-10. Språkboka.* Oslo: Universitetsforlaget s. 137-151 (14 s.)

Berg, I. (under utgivelse). *Språket som vart norsk.* Utvalgte deler som vil bli kunngjort ved semesterstart. For mer info om utgivelsen, se
<https://www.universitetsforlaget.no/nettbutikk/spraket-som-vart-norsk-uf.html>

*Helander, Nils Øivind (2009). Samisk språk og samiske språkforhold - med særlig vekt på nordsamisk. I: Tove Bull & Anna-Riita Lindgren (red.) *De mange språk i Norge.* Novus forlag.

*Hertzberg, F. (2008). Grammatikk? I M.E. Nergård og I. Tonne (red.). *Språkkidaktikk for norsklærere.* Oslo: Universitetsforlaget. s. 17-26 (9 s.)

Hårstad, S. (2015). *Nabospråk og nabospråksundervisning.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (80 s.)

Jahr, E. H. (1994). *Utsyn over norsk språkhistorie etter 1814* (2. utg.) Oslo: Novus forlag. (90 s.). Tilgjengelig som e-bok:
http://urn.nb.no/URN:NBN:nonb_digibok_2009042800058

Mæhlum, B. og Røyneland, U. (2012): Det norske dialektlandskapet. Oslo: Cappelen. Kap. 1, 2 og enten kap. 3, 4, 5 eller 6.

Mæhlum, B., Røyneland, U., Akselberg, G., & Sandøy, H. (2008). Språkmøte: innføring i sosiolingvistikk (2. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag. kap. 1-3, 6 og 7.

van Ommeren, R. (2017). Språkets symbolkraft: Språkholdninger og språklige ideologier. I Igland, M.-A. og M. Nygård (red.): *Norsk 5-10: Språkboka.* Universitetsforlaget Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (15 s.)

*Skjong, S. & Vederhus, I. (2008). Synleg og meir nynorsk = betre nynorsk. Utvikling av literacy på norsk: bokmål og nynorsk, for alle elevar på barne- og ungdomstrinnet. I M.E. Nergård og I. Tonne (red.). *Språkkidaktikk for norsklærere.* Oslo: Universitetsforlaget s. 145-157 (12 s.)

Solheim, R. & Hårstad, S. (2017). Det norske språklandskapet – variasjon i tale og skrift. I Igland, M.-A. og M. Nygård (red.). I *Norsk 5-10: Språkboka.* Universitetsforlaget

Wold, A. H. (2008). Utvikling av ordforråd med fokus på norsk som andrespråk. I E. Selj og E. Ryen. *Med språklige minoriteter i klassen. Språklige og faglige utfordringer.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk (27 s.)

Hovedområde 2: Literacy, litteratur og litteraturdidaktikk

- Andersen, P.T. (2012). *Norsk litteraturhistorie* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
«Norrøn litteratur» s. 11-69 (58 s.)
«1800-tallet. Andre del» s. 199-323 (124 s.)
«1900-tallet. Første del» s. 321-341 (20 s.)
- *Aristoteles (2004). *Om diktekunsten*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. s. 23-73 (50 s.)
Tilgjengelig som e-bok: https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2007050200031 da med sidetallene 16-72 (56 s.)
- *Baker, B. (2014). Utopias and Dystopias. I Science Fiction. A Reader's Guide to Essential Criticism. Palgrave (s. 101 - 119).
- *Birkeland, Risa & Wold (red.). (2018) Norsk barnelitteraturhistorie (3. utvida utgave). Oslo: Samlaget. kap. «Ungdomsboka – fra problemrealisme og samfunnskritikk til sjølvrefleksjon og livsmeistring»
- Claudi, M. B. (2013). Litteraturteori Bergen: Fagbokforlaget, kap. 10 (Feministisk litteraturteori), 11 (Postkolonialistisk litteraturteori) og 14 (Økokritikk)
- *Dagsland, Sindre; Harstad, Ola. (2014) Gentle Steps and Smiles - Mellom flerstemmighet og autoritet. *Litteraturtidsskriftet Lasso*.
- Diesen, E. (2018) Raplyrikk. I A. S. Larsen, B. Wicklund & I. Sørensen (red.) *Norsk 5-10: Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hennig, Å. (2017). *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk*. (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- *Karlsen, O. (2013) Prøysens ordmusikk. Eksemplet "Lillebrors vise" (1949). I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag.
- Larsen, A. S., Wicklund, B. og Sørensen, I. (red.) (2018). *Norsk 5-10. Litteraturboka*. Oslo: Universitetsforlaget. kap. av Larsen og Wicklund om hhv. Fortelleteori og Samisk litteratur i norskfaget.
- *McCloud, S. (1993). *Understanding comics. The invisible art*. New York: Harper Collins Publishers Inc. Kap. 9. Putting it all together.
- *Solberg, O. (2007). Inn i eventyret: norsk og europeisk forteljekunst. Oslo: Cappelen akademisk forlag. Kapitlene: «Eventyret som genre» og «Eventyrtolkning og eventyrteoriar».

- Steinfeld, T. (2005). «Litteraturhistorie i norskfaget – historiske linjer og aktuelle perspektiver. I B. K. Nicolaysen og L. Aase (red.). *Kulturmøte i tekstar. Litteraturdidaktiske perspektiv*. Oslo: Samlaget
- Vinje, E. (2005). «Om kanon i litteraturundervisninga». I B. K. Nicolaysen og L. Aase (red.). *Kulturmøte i tekstar. Litteraturdidaktiske perspektiv*. Oslo: Samlaget
- Warberg, S. (2018). Grafisk litteratur. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.
- Wicklund, B. (2018). Samisk litteratur i norskfaget. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.
- Wicklund, B. (2018). Noveller og novellearbeid. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.
- *Aadland, E. (2013) Sangen, stemmen og teksten – om sanglyrikk. I O. Karlsen (red.) *Nordisk samtidspoesi: Særlig forholdet mellom musikk og lyrikk*. Vallset: Oplandske bokforlag

Pensum som griper inn i begge hovedområdene

- Bach, C. (2015). Eksamensoppgaver i norsk etter 13 år. Sensorstemmer fra våren 2012 og våren 2014. I H. Otnes. *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bakken, J. (2014). Retorikk i skolen (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- *Blikstad-Balas, M. (2016). *Literacy i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3.
- *Dewilde, J. og Igland, M.-A. (2015). No problem, janem. I A. Golden og E. Selj (red.). *Skriving på norsk som andrespråk. Vurdering, opplæring og elevenes stemmer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Gibbons, P. (2014). Reading in a Second Language and Culture. *Scaffolding Language, Scaffolding Learning*. Heinemann Educational Books, U.S. (48s.)
- *Harstad, Ola (2017). Et forsøk på å skissere en norskfaglig begivenhetstenkning. *Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk*. Vol. 41 (2).
- *Kvistad, A.H. og Smemo, J. (2015). Den gode skriveoppgaven? I H. Otnes. *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget.
- *Magga, Ole-Henrik. (2005). Indigenous Education. i: *Childhood Education*, 2005;81(6).
- *Maagerø, E. & Tønnesen, E.S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Oslo: Portal akademisk. De multimodale språkfagene.

*Maagerø, E. & Winje, G. (2010). Multimodalitet og læremidler. I D. Skjelbred og B. Aamotsbakken (red.). *Lesing av fagtekster som grunnleggende ferdighet*. Oslo: Novus forlag

*Olsen, Torjer A., Hilde Sollid, & Åse Mette Johansen. (2017). **Kunnskap om samiske forhold som integrert del av lærerutdanningene. Acta Didactica Norge, vol.11(2).**

*Otnes, H. (2015). Skriveoppgaver under lupen. I H. Otnes. *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget.

Samoilow, T. og van Ommeren, R. (2018). Tverrdisiplinert arbeid med tekst. Eksemplet SKAM. I: Ann Sylvi Larsen, Beret Wicklund & Ivar Sørensen (red.) **Norsk 5-10 Litteraturboka. Universitetsforlaget.**

*Selj, E. (2015). Skrivekyndighet og de nye skriverne i utdanningssystemet. I A. Golden og E. Selj (red.). *Skriving på norsk som andrespråk. Vurdering, opplæring og elevenes stemmer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (15 s.)

Skaftun, A., Solheim, O.J. og Uppstad, P.H. (red.). (2014). *Leseboka: Leseopplæring i alle fag på ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Forord + Innledning + kap. 1, 2, og 10. (50 s.)

*Smidt, J. (2015). Kreative tekster? – I allfall kreative norsklærere og (kan vi håpe) kreative elever. I *Norsklæreren - tidsskrift for språk, litteratur og didaktikk*. Vol 39 (2).

Primærtekster

Norrøn litteratur

- *Kjalnesinga saga*
- *Voluspå*
- *Trymskvadet*
- *Njålssoga* (2008). Oversatt av Aslak Liestøl. Ny og fullstendig utgave ved Jan Ragnar Hagland. Oslo: Det Norske Samlaget.

Noveller, lyrikk og andre korttekster

Et utvalg tekster som vil bli gjort tilgjengelige på BB.

Romaner

Ahlund, A. (2016). *Du, bara*. Stockholm: Rabén & Sjögren

Atwood, M. (2017). Tjenerinnens beretning. Oslo: Aschehoug

Grøntvedt, N. E. (2016). *En rumpe å dø for ELLER Rumpa til Ingvar Lykke* (utgitt med to titler) Oslo: Aschehoug

Hovland, R. (2016). *Om noko skulle skje*. Oslo: Samlaget

Lirhus, A. (2018). *Ellers er jeg ikke noe menneske*. Oslo: Cappelen Damm

- Mjønes, J. (2010). *Orkanger*. Oslo: Aschehoug
Mæhle, L. (2012). *Fuck off I love you*. Oslo: Samlaget.
Nedrejord, K. (2018). *Slepp meg*. Oslo: Aschehoug

Artikler og enkeltkapittel/utdrag vil kunne komme i tillegg, og vil bli gjort tilgjengelig ved semesterstart.

Pedagogikk

MGLU1513 Pedagogikk og Elevkunnskap 1 (5-10)

Bøker:

Lyngsnes, K. M., & Rismark, M. (2014). *Didaktisk arbeid*. (3. utg.). Oslo: Gyldendal. (Kap. 1, 2, 5, & 6).

Postholm, M.B., Haug P., Munthe E., & Krumsvik R.J (red.) (2011). *Lærerarbeid for elevenes læring, 5-10*. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. (Kap. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 10)

Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget.

Offentlige dokumenter:

Hva er vurdering for læring?

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/>

Lærerprofesjonens etiske plattform.

Tilgjengelig

fra: http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>. **Merk at kunnskapsløftet også finnes som et hefte.**

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (Opplæringslova) (1998).

Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. Tilgjengelig

fra: http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no

Kompendium (blir tilgjengelig i Blackboard):

Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet: observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. (s. 11-22 & s. 95-106.).

Dysthe, O. (2007). Læring og læringsformer i Kunnskapsløftet. I H. Hølleland (red.), *På vei mot Kunnskapsløftet: begrunnelser, løsninger og utfordringer*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. (s. 200-227).

Dysthe, O. (2009). Læringssyn og vurderingspraksis. I J. Frost (Red.). *Evaluering – i et dialogisk perspektiv*. Oslo: Cappelen Damm. (s.33-53).

Engh, R .(2011). Vurdering for læring i skolen. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS. (Kapittel 1 og 2)

Nordahl, T. (2002). Klasseledelse og relasjonen mellom elev og lærer. I T. Nordahl, Eleven som aktør: fokus på elevens læring og handlinger i skole (2. utg. s. 132-170). Oslo: Universitetsforlaget.

Sæbø, A. B. (2016). *Drama som læringsform*. Oslo: Universitetsforlaget. (s.104-123).

Skaalvik, E.M. & Skaalvik, S. (2018). Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og læring. 3.utgave. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 6).

Traavik, H., Hallås, O., & Ørvig, A. (red.). (2009). *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 18-31).

Ulvik, M. (2013). Pedagogikk og estetikk. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 97(06). (s.418-428).

Artikler, film og annet læremateriell som brukes i undervisning er også pensum.

**MGLU3202 Elevmangfold, oppvekstsvilkår og likeverdig opplæring
(profesjonsrettet pedagogikk)**

***kompendium**

Sosial klasse

Freire, P. (1999/1970). *De undertryktes pedagogikk*. Oslo: Gyldendal akademisk. (175 s.)

*Aasen, P. (2007). Læringsplakatens utdanningspolitiske kontekst. I: Møller, J. & Sundli, L. (red.). *Læringsplakaten. Skolens samfunnskontrakt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (22 sider)

Gilliam, L. & Gulløv, E. (2012). *Civiliserende institutioner. Om idealer og distinționer i opdragelse*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag (s. 119-210) (91 sider)

*Hansen, M. N. (2017). Segregering og ulikhet i Oslo-skolen. I: Ljunggren, J. (red.). *Oslo. Ulikhetenes by*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (257-276) (19 sider)

*Haugen, C. R. (2019). A fragile autonomy in a performativity culture? Exploring positions in the recontextualizing field in A Norwegian rural municipality. I: *Journal of Education Policy*, 34:1, 133-152 (19 sider)

*Haugen, C. R. (2019). Teachers' experiences of school choice from 'marginalised' and 'privileged' public schools in Oslo. I: *Journal of Education Policy*, DOI: 10.1080/02680939.2019.1587519 (27 sider)

*Hernes, G. (1974). Om ulikhetens reproduksjon. Hvilken rolle spiller skolen? I: Mortensen, M. S. (red.), *Iforskningens lys*. Oslo: Lyches forlag. (21 sider)

Hovdenak, S. S. (2011). *Utdanningssosiologi*. Bergen: Fagbokforlaget (78 sider)

*Willis, P. (1978). *Learning to labour*. Surray: Ashgate Publishing Limited. (kap. 2, s. 11-51) (40 sider)

Kjønn og seksualitet

Nielsen, H. B. (2014). *Forskjeller i klassen. Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnisitet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Side 1-132 og 208-218 (142 sider).

*Nielsen, H. B. og Henningsen, I. (2018). Guttepanikk og jentepress – paradokser og kunnskapskrise. *Tidsskrift for kjønnsforskning* 42 (1-2). (22 sider)

Røthing, Å. & Svendsen, S. H. B. (2009). *Seksualitet i skolen – perspektiver på undervisning*. Oslo: Cappelen Damm (296 sider)

Stoltenberg, N. red. (2019). Nye sjanser – bedre læring. Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp. Norges Offentlige Utredninger. 2019:3. PP. 1-26. (26 sider)

Stefansen, K. og M-L. Skilbrei (2018) *Seksuell vold. En samfunnsvitenskapelig innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapitlene 1-6 (164 sider)

*Svendsen, S.H.B, E. Stubberud og E. F. Djupedal (2018). Skeive ungdommers identitetsarbeid: SKAM etter homotoleransen. *Tidsskrift for kjønnsforskning* 42 (3). (s. 162–183) (21 sider)

*Van der Roos, J. (2016). Den norske staten og transpersoner; velferdsstatens og rettsstatens unnlatelsessynder. *Norsk Statsvitenskapelig Tidsskrift* 32 (3). (side 264-289) (25 sider)

Etnisitet- og migrasjonsrelaterte utfordringer

Baker, Colin (2001) Foundations of Bilingualism and Bilingual Education. Kap. 9 og 10.

*Bjordal, I. (2017). Kompetanse for mangfold. Kva betyr det? I Lund. A. B. (red). *Mangfold gjennom anerkjennelse og inkludering i skolen*. Oslo. Gyldendal Akademisk (229-243) (14 sider)

*Dewilde, J. & Kulbrandstad, L. A. (2016). Nyankomne barn og unge i den norske utdanningskonteksten. *Nordland* 2/2016 (13-33) (20 sider)

Eriksen, I. M. (2017). *De andres skole*. Oslo: Gyldendal akademisk. (155 s.)

*Kjelaas, I. (2017). Flerspråklighet i skolen. I M. A. Igland og M. Nygård (2017) *Språkboka 5-10*.

*Kjelaas, I. & R. V Ommeren (2019) Legitimering av flerspråklighet. En kritisk diskursanalyse av fire læreplaner i språk. *NOA - Tidsskrift for norsk som andrespråk*.

*Kemi Gjerpe, K. (2018). From indigenous education to indigenising mainstream education. *FLEKS - Scandinavian Journal of Intercultural Theory and Practice*, 5(1). (18 sider)

*Minde, H. (2005). Fornorskinga av Samene. Hvorfor, hvordan og med hvilke følger? *Galdur Čála Tidsskrift for urfolks rettigheter* (3).

*Nuttu, L. A. (2014). Samiske elever – en del av skolens mangfold. I B. B. Moen (red.) *Kulturelt og etnisk elevmangfold i skolen*. Pp 145-164. (19 sider)

Pihl, J. (2010). *Etnisk mangfold i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (352 s.)

*Pihl, J. (2000). Hva kjennetegner rasistiske diskurser? *Sosiologisk tidsskrift*, nr. 3, 2000: s. 233-248 (15 s.)

*Pihl, J. (1999). «Enhetsskolen i det flerkulturelle samfunnet». Bredal (red.) *Frihetens kår – en bedre skole*, 128-143 (15 s.)

*Ramirez, C. C. (2018). Becoming a “Foreigner”: The Principle of Equality, Intersected Identities, and Social Exclusion in the Norwegian School. *European Education*, 49:2-3, 151-165, DOI: 10.1080/10564934.2017.1335173 (151-165) (14 sider)

*Westrheim, K. (2004). Kritisk pedagogikk og multikulturalisme i lys av Freiretradisjonen. Noen sentrale perspektiv. *Nordic Studies in Education* 03/2004 (Volum 24) (212-226) (14 sider)

*Øzerk, K. (2008) Opplæringen av samene, nasjonale minoriteter og språklige minoriteter siden 1970-tallet. I Beck, C. & Vestre, S. E. (red.) *Skolen i aftenlandet? Artikkelsamling med ukorrekte innfallsvinkler*. Didakta Norsk Forlag (17 s.)

Pedagogisk arbeid med helserelaterte utfordringer

Øverlien, Carolina, Hauge, Mona-Iren & Jon-Håkon Schulz (red.), *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner*. Oslo: Universitetsforlaget. (308 sider)

Pettersvold, M. og Østrem, S. (2019) *Problembarna*. Oslo Cappelen Damm Akademisk (310 sider)

Totalt pensum: 2743 sider

Anbefalt skjønnlitteratur:

Fridtun, K. (2018). Homoflokar. Oslo: Samlaget (66 sider)

Joof, C. L. (2018). Eg snakkar om det heile tida. Oslo: Samlaget.(93 sider)

Spurkland, M. (2017). Klassen. Fortellinger fra et skoleår. Oslo. Cappelen Damm (320 sider)

MGLU 3201 Innføring i spesialpedagogikk

Bøker:

Befring, E. & Tangen, R. (red) (2012). *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1, 2, 6, 8, 11, 12, 16, 19, 24. (tilgjengelig i ny utgave 5/8-19 i følge forlaget)

Befring, E. & Uthus, M. (2019). Sosialt og emosjonelt sårbare barn og unge. Utfordringer og muligheter, (kapittel 20 i ny utgave av Spesialpedagogikk)

Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk. (kap 2 og 5)

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Lunde, O. (2010). *Hvorfor tall går i ball. "Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus"*. Bryne: Info Vest Forlag

Ottem, E., Frost, J. (2010). *Språk 6-16 Screeningtest. Manual III.* Statped.

Skaalvik E. M. & Skaalvik, S. (2018). *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og mestring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kapittel 2 – 5)

Kompendium:

Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (red.), *QED 1 - 7* (s. 757 - 814). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), 1-26.
- Boaler, J. (2016). *Mathematical mindsets*. (kap 1,2 og 4)
- Brovold, J. K. (2015). «Det e itj nå sånn quick-fix på nån av områdan der». En mikroetnografisk studie av en lærers tilrettelegging for en elev med Asperger-syndrom innenfor rammene av ordinær undervisning. Masteroppgave. Trondheim: NTNU
- Bråthen, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I. Bråthen (red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk
- Djupedahl, E. F. & Korshavn, R. N. (2016). Medisinering av mangfold i kunnskapsskolen. I A. Tjora & L. E. Levang (red). *ADHD og det disiplinert samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget
- Engh, R. (2016). *Barn og unge med utviklingshemming i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. (kap.11)
- Engh, R. (2014). *Barn og unge med ADHD i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. (kap.1)
- Engh, R. (2010). *Barn og unge med Asperger syndrom i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (kap. 6)
- Ertesvåg, S. K., & Bø, I. (2006). Gjensyn med Uri Bronfenbrenner etter hans "arbeidsdag" på 60 år. *Nordisk pedagogik*, 26 (3), 258-274.
- Fallmyr, Ø. (2017). *Følelseshåndtering og relasjonsbygging i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 15-32)
- Froestad, J. (1999). Normalisering som disiplinering. Om norsk skolepolitikk. I S. Meyer og T. Sirnes (red.). *Normalitet og identitetsmakt i Norge*. Oslo: adNotam Gyldendal
- Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (red.) (2013). *Språk- og leseveiledning i teori og praksis*. Oslo: Cappelen akademisk
- Henriksen, J.-O., & Vetlesen, A. J. (2000). *Nærhet og distanse: grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker*. Oslo: Ad notam Gyldendal. (kap.13)
- Høien, T., & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal. s. 243 – 289
- Karagiannakis, G. Baccaglini-Frank, A. & Papadatos, Y. (2014) Mathematical learning difficulties subtypes classification. *Frontiers in Human Neuroscience. Volume 8. Article 57*
- Killen, K. (2009) *Sveket I. Barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner*. Oslo: Kommuneforlaget. (kap. 5)
- Lyster, S.-A. (2008). Barns språkvansker – generelle og spesifikke tiltak. I I. V. Bele. *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Akademisk
- Moen, T. (2018). Individ- og systemrettet arbeid i PPT. I *Spesialpedagogikk* (04), s. 4-11.
- Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues*. New York: Guilford Press

Noddings, N. (2001). The Caring Teacher. I V. Richardson (Red.), *Handbook of Research on Teaching*, s. 99-105, Washington DC: AERA.

Ogden, T. (2015). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Oslo: Gyldendal akademisk (kap. 1 og 8)

Olsen, M. H. & Mikkelsen, R. (2015). *Sammen for elevers psykososiale miljø*. Oslo: Cappelen Damm. (kap. 2)

Qvortrup, L. (2012). Inklusion – en definition. I L. Qvortrup & T. Næsby, *Er du med? - om inklusion i dagtilbud og skole*. Seriehæfte 5 (s. 5-16) Aalborg: Forskning og Udvikling UCN.

Refsahl, V. (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 6)

Skaarderud, F. (2014). Do you mind? Mentalisering som nytt intellektuelt rammeverk for læring og endring. I J. C. Jacobsen (red.). *Lærerens grundfaglighet. Mentalisering som arbejdsredskab*. Værløse: Billesøe & Blatzer. s. 7 – 22.

Solem, I. H., Alseth, B. & Nordberg, G (2018) *Tall og tanke 1. Matematikkundervisning på 1. til 4. trinn*. Oslo. Gyldendal. s. 22-78

Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn*. Oslo: Gyldendal. s.7 – 43.

Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. I *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

Sæteren, A. L., Moen, T. & Rismark, M. (2017). De stille barna. I K. Lyngsnes og M. Rismark (red.) *Didaktisk praksis 1. – 7. trinn*. Oslo: Gyldendal akademisk

Tetzchner, S. von (2012). *Utviklingspsykologi*. Oslo: Gyldendal akademisk. (s.228 – 234 og 257 – 272)

Tøssebro, J. & Wendelborg C. (2014). *Oppvekst med funksjonshemminger. Familie, livsløp og overganger*. Oslo: Gyldendal akademisk. (kap. 8)

Vogt, A. (2016). *Rådgivning i skole og barnehage*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap.8)

Øvreeide, H. (2011). *Samtaler med barn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (kap. 1)

Lovverk og styringsdokumenter:

Opplæringsloven (1998). Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Utdanningsdirektoratet (2014). Spesialundervisning. Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

Støttelitteratur tilgjengelig på nett:

Storvik, S. (2014). Ungdom med ASD i ungdomsskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge.
Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/ungdom-med-asd-i-ungdomsskolen/>

Martinsen, H. (2014). Barn med ASD i barneskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge.
Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/barn-med-asd-i-barneskolen/>

Spesialpedagogisk leseopplæring: <http://www.statped.no/globalassets/fagområder/sprak-og-talevansker/sprak-og-talevansker-dokumenter/dysleksi/spesialpedagogisk-leseopplaering-web2.pdf>

Språk/begreper: <http://www.statped.no/globalassets/laringsressurs/dokumenter/veiledere/begrepslaring-2016-web.pdf>

Kartleggingsmateriell matematikk: Dynamisk kartlegging 1 - 5 og 5-10
<http://www.statped.no/fagområder-og-laringsressurser/finn-laringsressurs/sammensatte-larevansker/Dynamisk-kartleggingsprove-i-matematikk/>

Samfunnsfag

MGLU2507 / MGLU3510 Makt, demokrati og undervisning i samfunnsfag (5-10)

Pensum som er henta frå andre delar av bøker/verk som står på pensumlista for MGLU 1507 (emne 1, 5-10) er merkte med*

Ved studiestart vert oppdaterte oversyn over pensum som er digitalt tilgjengeleg, lagt ut på Blackboard. Der vert det og lagt ut framlegg til tilrådd lesestoff som ikkje inngår i pensumlista.

Bøker, bokkapittel, artiklar i fagtidsskrift

*Andresen, A. et. al (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode*. Oslo, Samlaget, s. 93-118.

Baldersheim, H. & Østerud, Ø. (2014). *Det norske demokratiet i det 21. århundre*. Bergen, Fagbokforlaget. s. 27-47, 135-154, 157-175, 176-200 og s. 224-243.

Barton, K. (2017). Overcoming obstacles to teaching about agency. I *SO-didaktik*, nr. 3 vår 2017, s. 17-22. Nedlastbart frå <https://www.su.se/hsd/forskning/avhandlingar-publikationer/tidskriften-so-didaktik/tidskriften-so-didaktik-nummer-3-2017-1.335755>

Black, J. (2017). The United Kingdom and British Empire: a figural approach. I *Rethinking history. The journal of theory and practice* vol 22 2018:1, s. 3 – 24. Kan lesast fra NTNU på <https://doi.org/10.1080/13642529.2017.1419446>

*Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitene*. Oslo, Cappelen Damm, s. 9-103 og 129-166.

Carretero, M. et. al (2017). *Palgrave handbook of research in historical culture and education*. London, Palgrave MacMillan, s. 59-90 og 109-132.

Dyrvik, S. (2014). *Året 1814*. Oslo, Samlaget, s. 7-119.

Estlund, D. (2017). *The Oxford Handbook of Political Philosophy*. Oxford, Oxford University Press, s. 133-151.

FitzGerald, J. i Biagini, E.F. & Daly, M.E. (red) (2017); *The Cambridge Social History of modern Ireland*. Cambridge, Cambridge University Press, s. 7-24.

Freeden, M. (2003). *Ideology Avery Short Introduction*. New York, Oxford University Press. S, 1-128.

Gould, W.T.S. (2015). *Population and Development*. Routledge Perspectives on Development. Routledge, Milton Park, s. 49-75.

Heidar, K., Berntzen, E., & Bakke, E. (red.) (2013). *Politikk i Europa. partier, regjeringsmakt, styreform*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 19-91, 129-163, 181-217, 233-267 og 290-307.

*Helle, K. m.fl. (2016). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingtid til våre dager*. Oslo, Universitetsforlaget, kap. 14 – 25, s. 195-405.

Kenny, K. i Biagini, E.F. & Daly, M.E. (red) (2017). *The Cambridge Social History of modern Ireland*. Cambridge, Cambridge University Press, s. 405-422.

*Krefting, E. (2013). *Vestens idéhistorie. Modernitetens fødsel 1600-1800*. Oslo, Cappelen Damm Akademisk, s. 254-277.

Langhelle, O. (2002). Bærekraftig utvikling. I: Benjaminsen, T. A og Svarstad H. *Samfunnsperspektiver på miljø og utvikling*, 2. utgave. Universitetsforlaget, Oslo, s. 225-254.

Lie, T.G. (2017). *Lærernes utdanning og kunnskap. Og deres holdninger til undervisning av samfunnskunnskap i et kritisk danningsperspektiv*. Trondheim (NTNU), PhD-avhandling i statsvitenskap, s. 177-191. Tilgjengeleg fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/2430837>

Linné-Eriksen, T. (2010). *Globalhistorie 1750-1900. En sammenvevd og delt verden*. Oslo, Cappelen Akademisk, s. 27-220 og 302-365.

Marcus, A.S. et. al. (2017). *Teaching history with museums. Strategies for K-12 social studies*. Routledge, London, s. 25-38 og 226-230.

Modig, N. (2017). Lärarstudenters ekonomididaktiska kunskapsutveckling i samhällskunskap. I *Nordidactica* 2017 nr 3, s. 23-45. Tilgjengeleg elektronisk: <http://kau.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1145336&dswid=9128>.

Møller, J. (2015). *Statsdannelse, regimeforandring og økonomisk utvikling*. København, Hans Reitzels forlag, s. 42-51 og 67-85.

Overrein, P. og Smidt, J. Begrep og makt - begrepslæring og samfunnsbilder i skriving i samfunnsfag. I Smidt, J. (red.) (2010); *Skriving i alle fag - innsyn og utspill*. Trondheim, Tapir akademisk forlag, s. 231-255.

Reinhardt, S. (2015). *Teaching Civics. A Manual for Secondary Education Teachers*. Opladen, Budrich. s. 11-32.

Streeck, W. (2016). *How will capitalism end? Essays on a failing system*. London, Verso, s. 73-94.

Ugelvik Larsen, S. (2003); *Teori og metode i statsvitenskap*. Bergen, Fagbokforlaget, s. 11-35, 39-53, 68-78, 305-321.

Waage, H.H. m.fl. (red.) (2013). *Krig og fred i det lange 20. århundre*. Oslo, Cappelen Damm Akademisk, s. 19-40, 91-136, 235-280.

Xue, J, et. al. (2017). Two Contrasting Scenarios for a Zero-Emission Future in a High-Consumption Society. I *Sustainability* Vol 9, issue 1, s. [25 sider]. Tilgjengeleg frå NTNU på <http://www.mdpi.com/2071-1050/9/1/20/htm>

Offentlege dokument

Fagforsyelsen. Høyringsnotat med framlegg til kjerneelement i samfunnsfag (m. vedlegg), tilgjengeleg frå <https://hoering.udir.no/Hoering/v2/197?notatId=368>

Fagforsyelsen. Fastsette kjernelement i samfunnsfag. NB: *Nettlenkje vil vert publisert i Blackboard etter at kjernelementa er fastsette i mai/juni 2018*.

Utdanningsdirektoratet. *Høyringsutkast Læreplan i samfunnsfag*. Hentet fra <https://hoering.udir.no/Hoering/v2/357?notatId=749>

MGLU3509 Samfunnsfag som vitenskaps- og skolefag (5-10)

Bøker/kapitler i bøker:

Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode*. Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1–3 og 5 (126 sider).

- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitene*. 2.utg. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 2 (34 sider).
- Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5–7 (109 sider).
- Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–13 (198 sider).
- Knutsen, G. W. (2006). *Lange linjer i historien*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 sider).
- Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1–4 (120 sider).
- Larsen, Ann Kristin (2017). *En enklere metode. Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget. s. 11–82 (71 sider).
- Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*. 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1–2 (37 sider).
- Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk i klasserommet*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider).
- Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsvitenskap. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. (s. 126–169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider)
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. 3.utg. Oslo: Gyldendal. Kap. 1–3 (112 sider).

Artikler/bokkapitler som gjøres tilgjengelig på Blakboard:

- Berg, T. R. (2017). *Verdensteater. Kartenes historie*. Oslo: Press. S. 9–12, 103–139. (40 sider).
- Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825*. Third edition. Hoboken: Wiley-Blackwell. S. 97–108, 126–139, 195–224 (56 sider).
- Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647–1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Fortene på Guldkysten*. (s. 184–221). København: Gads Forlag. (38 sider)
- Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig. 2016 NTNU 46–61 (16 sider)
- Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145–163 (18 sider).

- Lingaa, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaa, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renessanse og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (29 sider).
- Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014) The Upheaval in Western Christendom 1300–1560. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (49–98). New York: McGraw-Hill Education (49 sider).
- Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), s. 12–26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512 (12 sider).
- Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene (41 sider).
- Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650–1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider).

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av Utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnssfag <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>.

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnssfag på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnssfag-rettleiande-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnaing-for-standpunktvurdering-etter-10.-trinn/>.

Med forbehold om endringer i nettadresse.

Annet:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm.

Utdelte materiale: Kart og tekst til øving og forelesninger. Ca. 30 sider.

Grunnskolelærerutdanning (1-7) 4-årig

KRLE

LGU14001 Religion, livssyn og etikk 1

Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Oppsatt pensum i sum: 2318 sider (eksklusive offentlige dokumenter/ styringsdokumenter)

Fagdidaktikk: (717 sider)

Andreassen, B-O. (2016) *Religionsdidaktikk En innføring*. 2 utgave Oslo: Universitetsforlaget. (230 sider). **B**

Bråten, O. (2014). «Bruk av lærebøker i RLE» kapittel 10 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 173-197). (24) **B**

Böwadt, Pia Rose (2016). «Narrativ undervisning» i Mette Buckhardt (red). Religionsdidaktik. Traditioner og tilgange. Hans Reitzels Forlag (s 139-153) (14 sider) **K**

[Domaas, Ola Erik 2007 «Lærerens livssyn som utfordring i KRL-undervisningen». i I.T.M Guldal et.al \(red\): FoU i praksis 2006. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag, s. 47-59 \(12 s\).](#) **K**

[Domaas, O. \(2014\). «Hva er vitsen med RLE?» kapittel 7 i Fuglseth, K. \(red\) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget \(s. 119-134\). \(15 s\)](#) **B**

Eidhamar, Levi Geir (2019) «Innenfra eller utenfra, faglig eller personlig? Perspektiver i religions- og livssynsundervisningen belyst ut fra internasjonal debatt.» I *Prismet*, nr.1, pp. 27-46 (19 sider). Tilgjengelig fra:

<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/6855/5862> **I**

Freathy, Giles med flere 2015. *The RE-serachers. A New Approach to Religious education in Primary Schools*. The University of Exeter. (Del 2, s. 12-62, og Del 5, kapittel 1, s. 100-108) (58 sider). Tilgjengelig fra:

<https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/18932/The%20RE-searchers%20A%20New%20Approach%20to%20RE%20in%20Primary%20Schools.pdf?sequence=1&isAllowed=y> **I**

Hartman, S. G. (1994). «Barns livstolkning». I E. Almén (red.), [Att undervisa om religion og etik i skolan](#). Linköping: Lärarutbildningen. (s. 43-70). (27 sider). **K**

Iversen, L. L. (2012). «Når religion blir identitet». Kirke og kultur, 117(3), (s. 258-270). Tilgjengelig fra: http://www.idunn.no/ts/kok/2012/03/naar_religion_blir_identitet (12 sider) **I**

Iversen, L. L. (2017). «Uenighetsfellesskap: kan skolen være et treningsrom for offentlig uenighet?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). Religion i skolen. Oslo: Universitetsforlaget (s.101-116). (15s). B

Jackson, Robert (2016) «A Retrospective Introduction to Religious Education: An Interpretive Approach» i Discourse and Communication for Sustainable Education, Vol.7(1), (s.149-160) (11 sider) DOI: 10.1515/dcse-2016-0011, Tilgjengelig fra:
<https://content.sciendo.com/view/journals/dcse/7/1/article-p149.xml> **I**

Jørgensen, C. S. (2017). «Bør ekskursjoner være en del av religions- og livssynsundervisningen?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). Religion i skolen. Oslo: Universitetsforlaget (s. 144-164). (20 sider). **B**

Jørgensen, C.S. (2015). «Siden det er du som spør, er vel Jesus svaret! Om skriveoppgaver med relevans for RLE-faget i Normprosjektet» i Hildegunn Otnes (red). *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver.* Bergen: Fagbokforlaget (ca 20 sider) **K**

Jørgensen, C. (2014). «Elevvurdering i religions- og livssynsfaget: Kvantitativt og kvalitativt rapporterte vurderingspraksiser: Hva forteller ulike tilnærmingar?» kapittel 11 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget.* Bergen: Fagbokforlaget (s. 199-223). (24 s) **B**

Jørgensen, Camilla Stabel (2018) «RE-searchere i KRLE-lærerutdanningen - noen refleksjoner». I *Prismet*, nr 1, pp. 91-98 (8 sider). Tilgjengelig fra:
<https://journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/6156/5208> **I**

Jørgensen, C.S. m.fl.: (2019/under arbeid). «Utdrag fra lærerveiledning: 22. juli og lignende hendelser». (20 sider). **I**

Lied, S. (2010). «Vurdering i RLE». I K. R. Engh & S. Dobson (red.), *Vurdering for læring i fag.* Kristiansand: Høyskoleforlaget (s.124-135) (11 sider). **K**

Lippe, Marie von der 2017. «Fritak fra hva og for hvem?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). Religion i skolen. Oslo: Universitetsforlaget (s. 87-100). (13 sider). **B**

Midttun, Anne 2014. «Biter og deler av islam». I *Norsk pedagogisk tidsskrift: Religion i Skolen.* Volum 5/2014 (s. 329-340). (11 sider). Tilgjengelig fra:
https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam **I**

Moen, K. (2014). «Engasjement og varsomhet: Læreres og elevers praksisferdigheter fra religionstimene» kapittel 15 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget.* Bergen: Fagbokforlaget (s. 287-307). (20s) **B**

Rian, D. (1999). Verdensreligioner i undervisningen. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. II. (30 sider) **K**

Skeie, G. (2017). «Kan og bør religionsfaget bidra til personlig utvikling?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). Religion i skolen. Oslo: Universitetsforlaget.(s. 117-129). (12 sider). **B**

Toft, A. (2014). "Jeg har faktisk valgt å ikke være åpen om det": En undersøkelse av læreres åpenhet rundt eget livssyn i klasserommet kapittel 13 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget.* Bergen: Fagbokforlaget (s. S. 249-268). (19s) **B**

Unstad, L. (2014). «I skyggen av storesøster? Om kirkelig mangfold i RLE-undervisningen» kapittel 12 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget.* Bergen: Fagbokforlaget (s. 225-248).(23s) **B**

Winje, G. (2014). «Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (RLE)». I M. Skovholdt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter.* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 207-239). (32 sider). **K**

Winje, G. (2007). «Høytidsmarkering i barnehage og småskole». Barnehagefolk 2 (7. sider). Tilgjengelig fra: <http://www.geirwinje.no/files/hoytidsmarkering%20bhg%20skole.pdf> **I**

Winje, Geir (2014) Elevers lesing av bilder i RLE i Norsk pedagogisk tidsskrift, Vol.98(05), (pp.341-351) (10s). Tilgjengelig fra:
https://www.idunn.no/file/pdf/66722553/elevers_lesing_av_bilder_i_rle.pdf **I**

Religioner (1133 sider)

Andersen, Ø. Gaarder (2018). Pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelsen – Den hellige ånds gaver og åndserfaringer. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 169-212). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider). **B**

Arentzen, Thomas (2018). De ortodokse kirkene – østlige tradisjonerbærere. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 125-150). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider). **B**

Desta, L (2018). Migrasjon og norsk kirkeliv: Afrikanske og asiatiske menigheter i Norge. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 295-313) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (18 sider). **B**

Dokka, T. Skard (2018). Den norske folkekirke mellom inklusivitet og eksklusivitet. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 57-78) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (21sider). **B**

Domaas, O. E. (1996). *Tradisjonens tro: kristen troslære for lærerstuderter*. Oslo: Tano Aschehoug. (130 sider). **B**

Eidhamar, L. G. (red.). (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 1, 3, 5, 6, 9, 10,11 og 13). (233sider) **B**.

Eriksen, Eli-Anne Vongraven (2011). «Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom». *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier*. Volum 55. (s.135-152) (17 sider). **K**

Flaskerud, Ingvild (2010). Bildebruk og bildestrid i islam. *DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift*. ISSN 1501-9934. (3-4), (s 117- 140) (23 sider). **K**

Haanes, Vidar L [et al.] (2009) *Tro og tradisjon*. (2. utgave) Høyskoleforlaget, Kristiansand. (Kapittel 1-4) (112 sider). **B**

Hadland, A. B. (2018). Den katolske kirke – sakramentalt liv og hierarkisk struktur. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkесamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s.101-124) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente: en innføring i utvalgte tekster*. Bergen: Fagbokforlaget. (s.11-165) (154 sider). **B**

Kvalvaag, R. W. (2003). *Fra Moses til Marley: Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. (Del 1 og kap. 5-9). (105 sider). **B**

Repstad, Pål 2010. «Fra lov til lønnkammer?», i Frønes, I. og Kjølsrød, L. (red.) (2010). *Det norske samfunn*. Oslo: Gyldendal akademiske, 6. utgave. (371-392) (21 s) **K**

Repstad, Pål (2018). Hva er kirken? Mykere teologi, laverer gjelder. Et sosiologisk blikk på norske trossamfunn. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 33-56) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Rian, Dagfinn 2018. «Jødedommen i Norge». I Knut Jacobsen (red) Verdensreligioner i Norge. 4. utgave. Oslo: Universitetsforlaget (s. 193-217) (24 sider). **K**

Tjørhom, Ola (2018). Hva er kirken? Kirkekunnskapens rammer og oppgaver. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 13-32) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. + et egenvalgt trossamfunn (ca. 20 s.) (til sammen ca. 40 sider). **B**

Vogt, Kari 2007. *Hva er ISLAM*. Oslo: Universitetsforlaget (136 sider) **B**

Livssyn, etikk og filosofi (herunder menneskerettigheter): (448 sider)

Aadnanes, P. (2012). *Livssyn* (4. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. (S.11-73, 130-215) (147 sider). **B**

Eidhamar, L. G., Leer-Salvesen, P., & Hølen, V. (2007). *Den andre: etikk og filosofi i skolen* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 1-2 og 4, 6, 7. 9 og 10). (178 sider) **B**

Hansen Helskog, Guro og Andreas Ribe (2009) *Dialogos: Veiledning for lærere og samtaleledere. Praktisk filosofi i skolen.* (Lærerveileddningen). S. 9-95.(86 sider) **B**

Humanetisk Forbund *Humanisme. Et livssyn.* http://himmeljord.no/Documents/pdf/HEF-brosyre_norsk_web.pdf (22 sider) **I**

Øystese, Rune 2016. «Barns rett til religionsfrihet». I *Prismet*, nr. 4, pp.273-288 (15 sider). Tilgjengelig fra: <https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4479> **I**

Offentlige dokumenter/styringsdokumenter:

Hele læreplanverket for Kunnskapsløftet (K06):

Kunnskapsdepartementet 2015. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61> **I**

Kunnskapsdepartementet 2018. «Kjerneelementer i KRLE og religion og etikk». **I**
Kjerneelementer i fag. Tilgjengelig fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kjernelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf> (s. 26) **I**

Utdanningsdirektoratet 2006. Læringsplakaten. Tilgjengelig fra:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Læringsplakaten/?read=1> **I**

Utdanningsdirektoratet 2015. Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE).
Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/rle1-02>

Utdanningsdirektoratet 2018. Ny overordnet del av læreplanverket. Tilgjengelig fra:
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> **I**

FNs Verdenserklæring om Menneskerettigheter av 1948. Tilgjengelig fra:
<https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaring-om-menneskerettigheter> **I**

FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) av 1989. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/> **I**

Kroppsøving

LGU14009 Kroppsøving 1 (1-7)

Bøker

Bjørndal, C.RP (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)

Brattenborg, S & Engebretsen (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Hollekim og Vingdal (2000). *Mestring og glede- fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo Gyldendal Undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Oslo: Gyldendal Akademisk (kap 1, 2, 4, 5, 9, 12)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Moen, E., Jacobsen, K. B., & Sivertsen, A. (2007). *Skrift for skritt: fysisk fostring/kroppsøving i barnehage og grunnskole* (5. utg.). Nesbru: Vett & viten.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 3, 9, 10, 11).

Nordbotten, G.L. (2014) *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* (2.utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett. Fra lek til friidrett: aktiviteter innen løp, hopp og kast for barn i alderen 6-12 år*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2)

Kompendier

Østerlie, O. (2017). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs

Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, NTNU, Akademia.

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

DeSeCo (2025). *The Definition and Selection of Key Competences*. Executive Summary.
Tilgjengelig fra: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>

Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*.

Jenssen, A. R. (2016). Ballbasis. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A. R. (2019). Turn i GLU 1-7. Trondheim: NTNU, ILU

Norges orienteringsforbund, & Læringsenteret (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (kap. 2, s. 8-10).

Tilgjengelig fra:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fed?lang=no#8>

Norges orienteringsforbund. (2016). *Riktige løyper for barn og ungdom*. Oslo: Norges orienteringsforbund. Tilgjengelig fra:

http://www.orientering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_riktige_loyper_for_barn_og_ungdom_2016.pdf

Norsk orientering: *Nettorientering*. Tilgjengelig fra: <http://nof-orientering.org/index.php>

Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Tilgjengelig fra: https://nrr.org/images/nedlasting/pdf/HLR_barn3.png

Nyheim, May Britt (2010). *Fra lek til friidrett basistrenings med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*. Tilgjengelig fra:

<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/paraidrett/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). *From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future*. International Journal of Aquatic Research and Education, 10(2), 3.

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Innhold-i-opplaringen/Udir-1-2008-Forsvarlig-svomme--og-livredningsopplaring-i-grunnskoleopplaringen>

Utdanningsdirektoratet. (2015). *Læreplan i kroppsøving*. Tilgjengelig fra:
<https://www.udir.no/kl06/KRO1-04>

Kunst og håndverk

LGU14004 Kunst og håndverk 1 (1-7)

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Frisch, N. S. (Red.). *Tegningen lever! Nye dialogiske perspektiv på tegneundervisning i grunnskolen*. Oslo: Akademisk forlag.

Kleiner - *Gardner's Art through the Ages*. ISBN 9781133490609 24

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag.

Finnes også som: Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. s.153-472.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen. 150 s. Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. 261 s., unntatt s. 88-127 (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget. 124 s.

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. s. 116-167

Finnes også som: Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 40 s.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Offentlige dokumenter

Utdanningsdirektoratet (2006). *Læreplanverket for Kunnskapsløftet*. Oslo:
Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Utdanningsdirektoratet (2015). *Den generelle delen av læreplanen*. Tilgjengelig fra
https://www.udir.no/upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf. 22 s.

Anbefalt tilleggsliteratur

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag. 100 s. 25

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). Telge spikke smi: med kvass kniv i rått tre. Oslo: Norges husflidslag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 4-345.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra. Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 50 s

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.

Finnes også som: Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som: Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som: Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Musikk

LGU14003 Musikk 1 (1-7): Musisering, musikkdidaktikk, komposisjon og musikkorientering

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen. Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Angelo, E. & Sæther, M. (2017). *Eleven og musikken*. Oslo, Universitetsforlaget. Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!*: populærmusikkens historie. Oslo, Universitetsforlaget.

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: Ressursbok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Espeland, M. (2001). *Lyttemetodikk: Studiebok*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (2013). *Musikkundervisningens didaktikk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter*. Oslo: Musikk i skolen.

Kvidal, H. (2009). *Å være digital i musikkfaget*. i H. Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag* (s. 209-224). Oslo: Universitetsforlaget.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Nesheim, Elef, (2004). *Musikkhistorie*. Oslo: Norsk musikkforlag

Ophus, Tone (2011). *Nyt notene!* s.13–51, 95-124 og 177-188. Oslo: Norsk musikkforlag

Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart. Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker

Tilleggsliteratur:

Benestad, F. (2009). *Musikklære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Naturfag

LGU14021 Naturfag 1 (1-7)

Hovedlitteratur:

Alfsen, K. H., Hessen, D. O., & Jansen, E. (2013). Klimaendringer i Norge: forskernes forklaringer. Oslo: Universitetsforlaget.

Bjarnø, V., Giæver, T.H., Johannessen, M., & Øgrim L. (2018). DidIKTikk. Oslo: Fagbokforlaget.

Fossen, H. (2008). Geologi: stein, mineraler, fossiler og olje. Bergen: Fagbokforlaget

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). Grunnleggende fysikk for universitet og høgskole. Oslo: Cappelen Damm.

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). Kjemi for lærere (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Finnes også som: Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). Kjemi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Haugan, J., & Aamot, E. (2011). Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2 (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning.

Finnes også som:

Haugan, J., & Aamot, E. (2009). Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2. Oslo: Gyldendal undervisning.

Høyland, T. (2017). Forskerfrø i naturen. Bruk av digitale verktøy. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Kvammen, P. I., Nyhus, G. C., Lie, S., Vedum, T. V., & Ødegaard, T. (2014). Oppdag naturen!: biologi for lærere: grunnskoleutdanning. Bergen: Fagbokforlaget.

Bjerkely, H.J. (2018) Norske naturtyper – økologi og mangfold. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Nyggjerrigmetoden – lærerveiledning, kan hentast fra:

https://nyggjerrigper.no/filer/laererveiledning_nyggjerrigmetoden_2016

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2014). Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Finnes også som: Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2006). Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sinnes, T.A. (2015). Utdanning for bærekraftig utvikling - Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget.

Steen, G. (2009). Gyldendals tabeller og formler i kjemi. Oslo: Gyldendal undervisning.

Ødegård, M., Haug, B.S., Mork, S.M. & Sørvik, G.O. (2016). på forskerføtter i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet. Oslo: Kolofon.

I tillegg kjem einskildartiklar og einskildkapittel og andre mindre tekstar som vert distribuerte på Blackboard.

Bestemmelseslitteratur

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. utg.). Oslo: Gyldendal.
eller: Dybbro, T. (2011). Fugler (2. utg.). (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Køie, M. (2012). Havets dyr og planter (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., Båtvik, S. T., Stenberg, L., & Moen, S. (2010). Gyldendals nordiske feltflora. Oslo: Gyldendal.

eller Wischmann, F., Ursing, B., Grundt, H. H., & Wesenberg, J. (2012). Norsk fargeflora (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm Faktum.

eller Bruhn-Møller og Knud Ib Christensen. (2011). Flora (2. utg.). (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum

Støttelitteratur:

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Renstrøm, R. (2011). Fysikkdidaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Angell, C., Flekkøy, E. G., & Kristiansen, J. R. (2011). Fysikk for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). Biologi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hågvar, E. B. (2010). Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som: Hågvar, E. B. (1998). Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.). (2015). Biologididaktikk (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Finnes også som: Marion, P. v., & Strømme, A. (red.). (2008). Biologididaktikk. Kristiansand:

Høyskoleforlaget.Sire, J (1995), «Chemica – lærebok i generell kjemi», Fagbokforlaget eller Brady, J. E. (2007). Generell kjemi: grunnlag og prinsipper (2. utg.). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). Elever som forskere i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Mork, S. M., & Erlien, W. (2017). Språk tekst og kommunikasjon (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som: Mork, S. M., & Erlien, W. (2010). Språk og digitale verktøy i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Reite, A. J., Sveian, H., & Erichsen, E. (1999). Gråsteinen 5. Trondheim fra istid til nåtid: landskapshistorie og løsmasser. Trondheim: Norges geologiske undersøkelse. Hentet fra: https://www.ngu.no/upload/Publikasjoner/Grasteinen/Graasteinen05_Trondheim.pdf

Serway, R. A., & Jewett J. W. (2004). Physics for scientists and engineers (6th ed). Belmont, Calif: Thomson Brooks/Cole. (Eller nyere utg.).

Sjøberg, S. (2009). Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk. 3. utgave. Oslo: Gyldendal akademisk.

Trømborg, D. (2006). Geologi og landformer i Norge. Oslo: Landbruksforlaget

Vitensenteret i Trondheim, Kjøkkenkjemi – en samling enkle kjemeksperimenter, kan hentast fra:

<https://vitensenteret.com/sites/default/files/Kj%C3%B8kkenkjemi.pdf>

Wedøe, L. (2005). Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Pedagogikk

Pensum LGU14007 Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblemer (1-7)

Bøker:

Befring, E. & Tangen, R. (red.) (2019). *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 28.

- Martinsen, H., Nærland, T. & von Tetzchner, S. (2015). *Språklig høytfungerende barn og voksnede med autismespekterforstyrrelser. Prinsipper for opplæring og tilrettelegging*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1, 2 og 3.
- Ogden, T. (2015). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Oslo: Gyldendal akademisk (unntatt kap. 3)
- Olsen, M. I. & Traavik, K. M. (2010). *Resiliens i skolen. Om hvordan skolen kan bidra til livsmestring for sårbare barn og unge. Teori og tiltak*. Bergen: Fagbokforlaget
- Roland, E. (2014). *Mobbingens psykologi. Hva kan skolen gjøre?* Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3-14, 18 og 19.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2018). *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og mestring*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 2-5.
- Sæteren, A. L. (2019). *Læreren i møte med stille atferd*. Oslo: Gyldendal
- Uthus, M. (red.) 2017. *Elevenes psykiske helse i skolen. Utdanning til å mestre egne liv*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1, 6, 7 og 8.

Kompendium:

- Antonovsky, A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. *Health promotion international*, 11(1), 11-18.
- Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), 1-26.
- Brovold, J. K. (2015). «Det er ikke nå sånn quick-fix på nån av områdene der». En mikroetnografisk studie av en lærers tilrettelegging for en elev med Asperger-syndrom innenfor rammene av ordinær undervisning. Masteroppgave. Trondheim: NTNU.
- Djupedahl, E. F. & Korshavn, R. N. (2016). Medisinering av mangfold i kunnskapsskolen. I Tjora, A. & Levang, L. E. (red). *ADHD og det disiplinert samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Engh, R. (2016). *Barn og unge med utviklingshemming i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 11.
- Engh, R. (2014). *Barn og unge med ADHD i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 1.
- Engh, R. (2010). *Barn og unge med Asperger syndrom i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 6.
- Ertesvåg, S. K., & Bø, I. (2006). Gjensyn med Uri Bronfenbrenner etter hans "arbeidsdag" på 60 år. *Nordisk pedagogik*, 26 (3), 258-274.
- Fallmyr, Ø. (2017). *Følelseshåndtering og relasjonsbygging i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. 15-32.
- Froestad, J. (1999). Normalisering som disciplinering. Om norsk skolepolitikk. I Meyer, S. og Sirnes, T. (red.). *Normalitet og identitetsmakt i Norge*. Oslo: adNotam Gyldendal (s. 76-98)

- Havik, T. (2017). Skolevegring. I Bru, E., Cosmovic, E. I. og Øverland, K. (red.). *Psykisk helse i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 4
- Heimdal, E. C. & Horgen, T. (2004). Å måle det umålelige. Individuelle opplæringsplaner for elever med sterk multifunksjonshemming. *Spesialpedagogikk* (5), 42-49.
- Henriksen, J.-O., & Vetlesen, A. J. (2000). *Nærhet og distanse: grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker*. Oslo: Ad notam Gyldendal. Kapittel 8 og 13.
- ISSU BRIEF (2009). Understanding the Effect of Maltreatment on Brain Development. https://www.childwelfare.gov/pubs/issue_briefs/brain_development/brain_development.pdf
- Killen, K. (2009) *Sveket 1. Barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner*. Oslo: Kommuneforlaget. Kapittel 5.
- Lindström, B. & Eriksson, M. (2015). *Haikerens guide til salutogenese*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (s. 38-52)
- Løhre, A. (2018). Tilhørighet til skolen. Betydningen av ensomhet og vennskap. I: Øksnes, M., Sundsdal, E. og Haugen, C. (red.). *Ungdom, danning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo: Cappelen Damm. (s. 107-131)
- Løhre, A. (2012). The impact of loneliness on self-rated health symptoms among victimized school children. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 6:20
- Moen, T. (2018). Individ- og systemrettet arbeid i PPT. *Spesialpedagogikk* (4), 4-11.
- Morken, I. (2012). *Normalitet og avvik. Spesialpedagogiske utfordringer – en innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapittel 3.
- Noddings, N. (2001). The Caring Teacher. I V. Richardson (Red.), *Handbook of Research on Teaching*, s. 99-105, Washington DC: AERA.
- Olsen, M. H. & Mikkelsen, R. (2015). *Sammen for elevers psykososiale miljø*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 1 og 2.
- Qvortrup, L. (2012). Inklusion – en definition. I L. Qvortrup & T. Næsby, *Er du med? - om inklusion i dagtilbud og skole*. Seriehæfte 5 (s. 5-16) Aalborg: Forskning og Udvikling UCN.
- Skaarderud, F. (2014). Do you mind? Mentalisering som nytt intellektuelt rammeverk for læring og endring. I Jacobsen, J. C. (red.). *Lærerens grundfaglighet. Mentalisering som arbejdsredskab*. Værløse: Billesøe & Blatzer. (s. 7 - 22)
- Strand, G. (red.). (2009). *AD/HD, Tourettes syndrom og narkolepsi: en grunnbok*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 4.
- Sæteren, A. L., Moen, T. & Rismark, M. (2017). De stille barna. I K. Lyngsnes og M. Rismark (red.). *Didaktisk praksis 1.-7. trinn*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Sørli, K. & Kreyberg, E. (2013). Tilknytning og læring – klinisk pedagogiske perspektiver. *Spesialpedagogikk*, (1), 4-13.
- Tetzchner, S. von (2012). *Utviklingspsykologi*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (s. 228-234 og 257-272)

Tøssebro, J. & Wendelborg, C. (2014). *Oppvekst med funksjonshemmning. Familie, livsløp og overganger*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kapittel 8.

Vogt, A. (2016). *Rådgivning i skole og barnehage*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kapittel 8.

Øvreeide, H. (2011). *Samtaler med barn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1.

Støttelitteratur på nett:

Storvik, S. (2014). Ungdom med ASD i ungdomsskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge

Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/ungdom-med-asd-i-ungdomsskolen/>

Martinsen, H. (2014). Barn med ASD i barneskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge

Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/barn-med-asd-i-barneskolen/>

Utdanningsdirektoratet (2014). Spesialundervisning. Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

Samfunnsfag

LGU14002 Samfunnsfag 1 (1-7): Samfunn, kultur og sosial ulikhet

Bøker

Helle, Knut m. fl. (2013). *Grunnbok i Norges historie – fra vikingtid til våre dager*. Universitetsforlaget. (13–192) 180 sider

Holt-Jensen, Arild. (2007). *Hva er Geografi*. Universitetsforlaget. Oslo. (26-105) 80 Sider.

Knutson, G. (2006). *Lange linjer i historien*. Cappelen, (9–115) 107 sider

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 11–202 (192 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 202 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, Willy (2008). *Samfunnsliv: Innføring i sosiologiske tenkemåter*. Del 1 (s. 11-73) ca. 63 sider.

Melvæ, Leidulf (2009). *Europeisk politisk historie 400–1750*. Cappelen (s. 13-78, 92-137, 153–217, 231-275) 218 sider.

Mikkelsen, R. & Sætre, P.J. (Red.) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet*. 3 utgave. Cappelen Damm Akademisk. (13 - 314) Sider 302

Reite, A.J.; Sveian, H. & Erichsen, E. (1999). *Trondheim fra istid til nåtid. – landskapshistorie og løsmasser*. Gråstein 5. NGU Norges geologiske undersøkelser. Trondheim. (4-38) 35 sider

Ravnå, Per-Bjarne. (2006). *Gresk og romersk politisk historie*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. (185 s.)

Smukkestad, O. (2008). *Utvikling eller avvikling. En innføring i økonomisk og politisk utviklingsteori*. Gyldendal Akademisk. Oslo. (19-109, 126-225) sider 191.

Wilkinson, Richard & Kate Picket (2012). *Ulikhetens pris: Hvorfor likere fordeling er bedre for alle*. Oslo: Res Publica. (13-89, 129-145, 171-196, 199-331) 253 sider.

Rønning, R. (2006). *Vårt politiske Norge. En innføring i stats- og kommunalkunnskap*. 3. utgave. Bergen: Fagbokforlaget. (9-326) 317 sider.

Stray, J. H. (2011). *Demokrati på timeplanen*. Bergen: Fagbokforlaget

Artikler som gjøres tilgjengelig på Blackboard

Barton, K. C., & Levstik, L. S. (1996). "Back when God was around and everything": Elementary children's understanding of historical time. *American Educational Research Journal*, 33(2), 419-454. Doi: 10.3102/00028312033002419

Eriksen. T.B. (2011). Et loddent sveip gjennom evolusjonen. *Morgenbladet*. 12-18 august 2011. 2 sider.

Fagerslett, R. (2015). *Forestillingen om de andre. En undersøkelse av elevers forestillinger om befolkningen i utviklingsland – kan de endres*. Masteroppgave i Lektorutdanning i Geografi. Trondheim. NTNU. (1-87) 87 sider.

Holand, I.S.; Markhus, G. & Ystad, D. (2007). Kartlære – Tekster til faget Kartlære ved Høgskolen i Nord-Trøndelag. Kompendium. Høgskolen i Nord-Trøndelag. Steinkjer. (5-144) 140 sider.

Hunnes, O. R., Samnøy, Å., & Børhaug, K. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 6: s. 123-142

Kvande, L., & Naastad, N. E. (2013). Historie som kategorisering. *Hva skal vi med historie?: Historiedidaktikk i teori og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 142-161

Melchior, A. (2013). Asias vekst – Vestens fall? *Hvor hender det?* 14. januar 2013 Årgang: 2012-2013: Nr. 13 Nupi (Norsk Utenrikspolitisk institutt). Oslo. 5 sider.

Mikkelsen, R. (1999). Forestillinger om befolningsutvikling – en strategi for undervisning om befolningsvekst (og ressursbruk). I: Stokke, K. & Fraas, M. (red.) Globalisering. Rapport fra Norske geografers forenings årskonferanse 1999. Occasional Paper #26, Human Geography. Department for Sociology and Human Geography, University of Oslo. Oslo. (7 sider)

Skavhaug, Trygve. (2010). Notat om klima, klima- og vegetasjonssoner. Høgskolen i Nord-Trøndelag. Levanger. 41 sider.

Skjæveland, Y. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children`s understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18 (1), 8-22

Stortingsmelding 13 (2012-2013) *Ta heile Noreg I bruk: Distrikts- og regionalpolitikken*. Kommunal og regionaldepartementet. (9-131) 123 sider.

Tollan, K. J. (2002) *Kildekritikk*. Kort upublisert notat. 3 sider.

Offentlige dokumenter

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/>

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann, og Werner Hilgemann (2003), *The Penguin Atlas of World History – From Prehistory to the Eve of the French Revolution*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo, Cappelen Dam

Grunnskolelærerutdanning (5-10) 4-årig

KRLE

LGU54013 Religion, livssyn og etikk 1

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Oppsatt pensum i sum: 2462 sider (eksklusive offentlige dokumenter/ styringsdokumenter)

Fagdidaktikk (694 sider)

Andreassen, B-O. (2016) *Religionsdidaktikk: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (236 sider) **B**

Bråten, O. (2014). «Bruk av lærebøker i RLE» kapittel 10 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 173-197). (24) **B**

Böwadt, Pia Rose (2016). «Narrativ undervisning» i Mette Buckhardt (red). *Religionsdidaktik. Traditioner og tilgange*. Hans Reitzels Forlag (s 139-153) (14 sider) **K**

Domaas, O. (2014). «Hva er vitsen med RLE?» kapittel 7 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 119-134). (15 s) **B**

Eidhamar, Levi Geir (2019) «Innenfra eller utenfra, faglig eller personlig? Perspektiver i religions- og livssynsundervisningen belyst ut fra internasjonal debatt.» I *Prismet*, nr.1, pp. 27-46 (19 sider). Tilgjengelig fra:

<https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/6855/5862> **I**

Freathy, Giles med flere 2015. *The RE-serachers. A New Approach to Religious education in Primary Schools*. The University of Exeter. (Del 2, s. 12-62, og Del 5, kapittel 1, s. 100-108) (58 sider). Tilgjengelig fra:

<https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/18932/The%20RE-searchers%20A%20New%20Approach%20to%20RE%20in%20Primary%20Schools.pdf?sequence=1&isAllowed=y> **I**

Hartman, S. G. (1994). «Barns livstolkning». I E. Almén (red.), *Att undervisa om religion og etik i skolan*. Linköping: Lärarutbildningen. (s. 43-70). (27 sider). **K**

Iversen, L. L. (2012). Når religion blir identitet. *Kirke og kultur*, 117(3), 258-270. (12 sider) Tilgjengelig fra: http://www.idunn.no/ts/kok/2012/03/naar_religion blir_identitet **I**

Iversen, L. L. (2017). «Uenighetsfellesskap: kan skolen være et treningsrom for offentlig uenighet?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). *Religion i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget (s.101-116). (15s). **B**

Jackson, Robert (2016) «A Retrospective Introduction to Religious Education: An Interpretive Approach» i Discourse and Communication for Sustainable Education, Vol. 7(1), (s.149-160) (11.s)DOI: 10.1515/dcse-2016-0011, Tilgjengelig fra: <https://content.sciendo.com/view/journals/dcse/7/1/article-p149.xml> **I**

Jørgensen, C.S. (2015). «Siden det er du som spør, er vel Jesus svaret! Om skriveoppgaver med relevans for RLE-faget» i Normprosjektet i Hildegunn Otnes (red). *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget (ca 20 sider) **K**

Jørgensen, C.S (2017). «Bør ekskursjoner være del av religions- og livssynsundervisningen?» i Marie v. d. Lippe og Sidsel Undheim (red.). *Religion i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget (ca 20 sider) **B**

Jørgensen, C. (2014). «Elevvurdering i religions- og livssynsfaget: Kvantitatitt og kvalitatitt rapporterte vurderingspraksiser: Hva forteller ulike tilnærmingar?» kapittel 11 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 199-223). (24 s) **B**

Jørgensen, C.S. m.fl.: (2019/under arbeid). «Utdrag fra lærerveiledning: 22. juli og lignende hendelser». (20 sider). **I**

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). «Vurdering i RLE». I K. R. Engh & S. Dobson (red.), *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (s. 124-135) (11 sider) **K**

Lippe, Marie von der 2017. «Fritak fra hva og for hvem?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). *Religion i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget (s. 87-100). (13 sider). **B**

Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. Norsk pedagogisk tidsskrift 5. (s. 329-340) (11 sider). Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam **I**

Moen, K. (2014). «Engasjement og varsomhet: Læreres og elevers praksisferdigheter fra religionstimene» kapittel 15 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 287-307). (20s) **B**

Rian, D. (1999). Verdensreligioner i undervisningen. Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. II). (30 sider) **K**

Skeie, G. (2017). «Kan og bør religionsfaget bidra til personlig utvikling?» I Lippe (von der), M. & Undheim, S. (red). *Religion i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 117-129). (12 sider). **B**

Toft, A. (2014). «"Jeg har faktisk valgt å ikke være åpen om det": En undersøkelse av læreres åpenhet rundt eget livssyn i klasserommet» kapittel 13 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. S. 249-268). (19s) **B**

Unstad, L. (2014). «I skyggen av storesøster? Om kirkelig mangfold i RLE-undervisningen» kapittel 12 i Fuglseth, K. (red) *RLE i klemme: Ein studie av det erfarte RLE-faget*. Bergen: Fagbokforlaget (s. 225-248) (23s) **B**

Winje, G. (2014). «Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (RLE)». I M. Skovholdt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 207-239). (30 sider) **K**

Winje, Geir (2014) Elevers lesing av bilder i RLE i Norsk pedagogisk tidsskrift, Vol.98(05), (pp.341-351) (10s). Tilgjengelig fra:https://www.idunn.no/file/pdf/66722553/elevlers_lesing_av_bilder_i_rle.pdf **I**

Religioner (1195 sider)

Andersen, Ø. Gaarder (2018). Pinsebevegelsen og den karismatiske bevegelsen – Den hellige ånds gaver og åndserfaringer. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 169-212). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (43 sider). **B**

Arentzen, Thomas (2018). De ortodokse kirkene – østlige tradisjonerbærere. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 125-150). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (25 sider). **B**

Desta, L (2018). Migrasjon og norsk kirkeliv: Afrikanske og asiatiske menigheter i Norge. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 295-313) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (18 sider). **B**

Dokka, T. Skard (2018). Den norske folkekirke mellom inklusivitet og eksklusivitet. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 57-78) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (21sider). **B**

Domaas, O.E. (1996). *Tradisjonens tro: kristen troslære for lærerstudenter* Oslo: TANO Aschehoug. (130 sider) **B**

Eidhamar, L. G. (red.). (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 1, 3, 5, 6, 9, 10, 11 og 13). (233 sider) **B**

Elstad, H., & Halse, P. (2002). *Illustrert norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 65-88.(ca 25 sider) **K**

Eriksen, Eli-Anne Vongraven (2011). «Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom». *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionhistoriske studier*; Volum 55. (s. 135-152). (17 sider) **K**

Flaskerud, Ingvild (2010). Bildebruk og bildestrid i islam. DIN: Religionsvitenskapelig tidsskrift. ISSN 1501-9934. (3-4), (s 117- 140) (23 sider). **K**

Haanes, Vidar L. [et al.] (2009) *Tro og tradisjon*. (2. utgave) Høyskoleforlaget, Kristiansand. (Kapittel 4-6 s 85-162) (77 sider). **B**

Hadland, A. B. (2018). Den katolske kirke – sakramentalt liv og hierarkisk struktur. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s.101-124) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente: en innføring i utvalgte tekster*. Bergen: Fagbokforlaget. (s.11-165) (150 sider) **B**

Kvalvåg, R. (2003): *Fra Moses til Marley: Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. Del 1 og 5-9. (100 sider) **B**

Repstad, Pål (2018). Hva er kirken? Mykere teologi, lavere gjelder. Et sosiologisk blikk på norske trossamfunn. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkесamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 33-56) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (23 sider). **B**

Rian, Dagfinn 2018. «Jødedommen i Norge». I Knut Jacobsen (red) Verdensreligioner i Norge. 4. utgave. Oslo: Universitetsforlaget (s. 193-217) (24 sider). **K**

Tjørhom, Ola (2018). Hva er kirken? Kirkekunnskapens rammer og oppgaver. I O. Tjørhom (Red.), *Kirkesamfunn i Norge. Innføring i kirkekunnskap* (s. 13-32) Oslo: Cappelen Damm Akademisk. + et egenvalgt trossamfunn (ca. 20 s.) (til sammen ca. 40 sider). **B**

Uldal, G og G. Winje (2007) *Hekser og healere. Religion og spiritualitet i det moderne.* Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 63-193 (ca 130 s) **B**

Vogt, Kari 2007. *Hva er ISLAM.* Oslo: Universitetsforlaget (136 sider) **B**

Livssyn, etikk og filosofi (herunder menneskerettigheter) (573 sider)

Aadnanes, P. (2012). Livssyn (4. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlaget. (S.11-73, 130-215) (147 sider). **B**

Djuliman, Enver og Lillian Hjorth (2007) *Bygg Broer, ikke murer. 97 øvelser i menneskerettigheter, flerkulturell forståelse og konflikthåndtering.* Humanist forlag. Kap 1, 2 og 4 samt øvelser i menneskerettigheter (s. 13-33, 49-79 + utvalgte øvelser fra side 81-205) (Til sammen ca. 55 s + øvelser) **B**

Eidhamar, Leer-Salvesen og Hølen (2010): *Den andre. Etikk og filosofi i skolen.* 2.utgave. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kap. 2, 5,6, 7, 8 (148 sider) **B**

Hansen Helskog, Guro og Andreas Ribe (2009) *Dialogos: Veiledning for lærere og samtaleledere. Praktisk filosofi i skolen.* (Lærerveiledningen). S. 9-95.(86 sider)

Humanetisk Forbund *Humanisme. Et livssyn.* http://himmeljord.no/Documents/pdf/HEF-brosjyre_norsk_web.pdf (22 sider) **I**

Svare, H. (1996). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie* (2. utg.). ed., [En Pax-bok]. Oslo: Pax. (s.229-239,259-271, 283-360) (ca. 100 sider). **B** (Tilgjengelig på www.nb.no)

Øystese, Rune 2016. «Barns rett til religionsfrihet». I *Prismet*, nr. 4, pp.273-288 (15 sider). Tilgjengelig fra: <https://www.journals.uio.no/index.php/prismet/article/view/4479>

Offentlige dokumenter/styringsdokumenter

Hele læreplanverket for Kunnskapsløftet (K06).

Kunnskapsdepartementet 2015. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

Kunnskapsdepartementet 2018. «Kjerneelementer i KRLE og religion og etikk». I *Kerneelementer i fag*. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/3d659278ae55449f9d8373fff5de4f65/kernelementer-i-fag-for-utforming-av-lareplaner-for-fag-i-lk20-og-lk20s-fastsatt-av-kd.pdf> (s. 26)

Utdanningsdirektoratet 2006. *Læringsplakaten*. Tilgjengelig fra:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Laringsplakaten/?read=1>

Utdanningsdirektoratet 2015. Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE). Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/rle1-02>

Utdanningsdirektoratet 2018. *Ny overordnet del av læreplanverket*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/>

FNs Verdenserklæring om Menneskerettigheter av 1948. Tilgjengelig fra:
<https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklaring-om-menneskerettigheter>

FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen) av 1989. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>

Kroppsøving

LGU54001 Kroppsøving 1 (5-10)

Bøker

Bjørndal, C.R.P (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)

Brattenborg, S & Engebretsen (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Dahl, H.A (2005). *Klar ferdig gå!: Grunnbok i aktivitetsfysiologi*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Hollekim og Vingdal (2000). *Mestring og glede- fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo Gyldendal Undervisning.

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Oslo: Gyldendal Akademisk (kap 1, 2, 4, 5, 9, 12)

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 3, 9, 10, 11).

Nordbotten, G.L. (2014) *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* (2.utg.) Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Steinsland, I., & Fjeld, J. (2002). *Fra lek til friidrett. Fra lek til friidrett: aktiviteter innen løp, hopp og kast for barn i alderen 6-12 år*. Bergen: Fagbokforlaget.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Vinje E. E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2)

Kompendier

Østerlie, O. (2017). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs

Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, NTNU, Akademia.

Bjerke, Ø. (2017). *Kompendium i turn*. Trondheim: NTNU, ILU.

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

DeSeCo (2025). *The Definition and Selection of Key Competences*. Executive Summary.
Tilgjengelig fra: <http://www.oecd.org/dataoecd/47/61/35070367.pdf>

Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Kroppsøving (2), 6-7.

Jenssen, A. R. (2015). *Sentrale ballspill: Hvordan gjennomføre i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Norges orienteringsforbund, & Læringsenteret (2000). *Orientering for alle: begynneropplæring og tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede*. Oslo: Norges orienteringsforbund. (kap. 2, s. 8-10).

Tilgjengelig fra:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/86fe219b4247a69646dccda5b1d4fedd?lang=no#8>

Norges orienteringsforbund. (2016). *Riktige løyper for barn og ungdom*. Oslo: Norges orienteringsforbund. Tilgjengelig fra:

http://www.orientering.no/media/filer_public/02/d9/02d9ce53-d416-492a-a796-a5864cd15590/nof_riktige_loyper_for_barn_og_ungdom_2016.pdf

Norsk orientering: *Nettorientering*. Tilgjengelig fra: <http://nof-orientering.org/index.php>

Norsk resusitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Tilgjengelig fra: https://nrr.org/images/nedlasting/pdf/HLR_barn3.png

Nyheim, May Britt (2010). *Fra lek til friidrett basistrenings med tilpasninger for barn og unge med spesielle behov*. Tilgjengelig fra:

<https://www.idrettsforbundet.no/globalassets/paraidrett/aktivitetsmateriell/2010hefte---friidrett-for-funksjonshemmede.pdf>

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). *From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future*. International Journal of Aquatic Research and Education, 10(2), 3.

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømming- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/IInnhold-i-opplaringen/Udir-1-2008-Forsvarlig-svomme--og-livredningsopplaring-i-grunnskoleopplaringen>

Utdanningsdirektoratet. (2015). *Læreplan i kroppsøving*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/KRO1-04>

Kunst og håndverk

LGU54002 Kunst og håndverk 1 (5-10)

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Bøker

Frisch, N. S. (Red.). *Tegningen lever! Nye dialogiske perspektiv på tegneundervisning i grunnskolen*. Oslo: Akademisk forlag.

Kleiner - *Gardner's Art through the Ages*. ISBN 9781133490609 24

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag.

Finnes også som: Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. s.153-472.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen. 150 s. Tilgjengelig som e-bok:
http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. 261 s., unntatt s. 88-127 (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget. 124 s.

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. s. 116-167

Finnes også som: Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 40 s.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Offentlige dokumenter

Utdanningsdirektoratet (2006). *Læreplanverket for Kunnskapsløftet*. Oslo:
Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Utdanningsdirektoratet (2015). *Den generelle delen av læreplanen*. Tilgjengelig fra
https://www.udir.no/upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf . 22 s.

Anbefalt tilleggs litteratur

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag. 100 s. 25

- Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre. Oslo: Norges husflidslag.
- Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.
- Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 4-345.
- Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra. Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.
- Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.
- Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.
- Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.
- Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 50 s
- Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og udvidet utg.). København: Gyldendal.
- Finnes også som: Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.
- Finnes også som: Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.
- Finnes også som: Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Musikk

LGU54003 Musikk 1 (5-10): Musisering, musikkdidaktikk, komposisjon og musikkorientering

- Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen. Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>
- Angelo, E. & Sæther, M. (2017). *Eleven og musikken*. Oslo, Universitetsforlaget. Blokhus, Y., & Molde, A. (2004). *Wow!: populærmusikkens historie*. Oslo, Universitetsforlaget.

- Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.
- Espeland, M. (2004). *Lyttemetodikk: Ressursbok*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Espeland, M. (2001). *Lyttemetodikk: Studiebok*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hanken, I. M. & Johansen, G. (2013). *Musikkundervisningens didaktikk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderter*. Oslo: Musikk i skolen.
- Kvidal, H. (2009). *Å være digital i musikkfaget*. i H. Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag* (s. 209-224). Oslo: Universitetsforlaget.
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103
- Nesheim, Elef, (2004). *Musikkhistorie*. Oslo: Norsk musikkforlag
- Ophus, Tone (2011). *Nyt notene!* s.13–51, 95-124 og 177-188. Oslo: Norsk musikkforlag
- Sætre, Jon Helge & Salvesen, Geir (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag
- Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart. Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker

Tilleggs litteratur:

- Benestad, F. (2009). *Musikklære: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.
- Hjorthaug, S. (2002). *Musikkhistorisk oversikt*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Pedagogikk

LGU 53002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)

Dette er metodisk pensum, og det er ikke sikkert at alt er relevant for din bacheloroppgave. Det er imidlertid forventet at du finner eget kildegrunnlag, i samråd med veiledere.

Vitenskapelig og metodisk pensum:

- Bjørndal, C.R.P. (2017). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (3. utg., s. 33-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.
- Christoffersen L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærer-utdanningene*. Oslo: Abstrakt.
- Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I D. Album, M.N. Hansen & K. Widerberg (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.
- Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I K. Klette (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal (Merk: Ikke i salg lenger - men finnes på biblioteket og er tilgjengelig fra:
<https://www.nb.no/nbsok/nb/9fe59d903ee182fceac2449df5c33cd6?lang=no#0>
- Kvale, S. (2005). *Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews*. Nordisk Pedagogik, 1/2005, s. 3-15.
https://www.idunn.no/np/2005/01/om_tolkning_af_kvalitative_forskningsinterviews
- Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I A. Howe, K. Høium, G. Kvernmo & I.R. Knutsen (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forsknings-metodiske tilnærninger for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005. Tilgjengelig fra:
<https://fagarkivet.hioa.no/en/item/asset/dspace:3519/studenten.pdf>
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Mulig bok for enkelte:
- Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika.
- Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget.

LGU54006 Spesialpedagogikk med vekt på atferdsproblemer

(5-10)

Bøker:

Befring, E. & Tangen, R. (red.) (2019). *Spesialpedagogikk*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 28.

Martinsen, H., Nærland, T. & von Tetzchner, S. (2015). *Språklig høytfungerende barn og voksne med autismespekteforstyrrelser. Prinsipper for opplæring og tilrettelegging*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1, 2 og 3.

Ogden, T. (2015). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Oslo: Gyldendal akademisk (unntatt kap. 3)

Olsen, M. I. & Traavik, K. M. (2010). *Resiliens i skolen. Om hvordan skolen kan bidra til livsmestring for sårbare barn og unge. Teori og tiltak*. Bergen: Fagbokforlaget

Roland, E. (2014). *Mobbingens psykologi. Hva kan skolen gjøre?* Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 3-14, 18 og 19.

Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2018). *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og mestring*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 2-5.

Sæteren, A. L. (2019). *Læreren i møte med stille atferd*. Oslo: Gyldendal

Uthus, M. (red.) 2017. *Elevenes psykiske helse i skolen. Utdanning til å mestre egne liv*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 1, 6, 7, og 8.

Kompendium:

Antonovsky, A. (1996). The salutogenic model as a theory to guide health promotion. *Health promotion international*, 11(1), 11-18.

Bandura, A. (2001). Social cognitive theory: An agentic perspective. *Annual review of psychology*, 52(1), 1-26.

Brovold, J. K. (2015). «Det er ikke sånn quick-fix på nå av området der». En mikroetnografisk studie av en lærers tilrettelegging for en elev med Asperger-syndrom innenfor rammene av ordinær undervisning. Masteroppgave. Trondheim: NTNU.

Djupedahl, E. F. & Korshavn, R. N. (2016). Medisinering av mangfold i kunnskapsskolen. I Tjora, A. & Levang, L. E. (red). *ADHD og det disiplinert samfunn*. Bergen: Fagbokforlaget.

Engh, R. (2016). *Barn og unge med utviklingshemming i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 11.

Engh, R. (2014). *Barn og unge med ADHD i skolen*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 1.

Engh, R. (2010). *Barn og unge med Asperger syndrom i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 6.

Ertesvåg, S. K., & Bø, I. (2006). Gjensyn med Uri Bronfenbrenner etter hans "arbeidsdag" på 60 år. *Nordisk pedagogik*, 26 (3), 258-274.

Fallmyr, Ø. (2017). *Følelseshåndtering og relasjonsbygging i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. 15-32.

Froestad, J. (1999). Normalisering som disiplinering. Om norsk skolepolitikk. I Meyer, S. og Sirnes, T. (red.). *Normalitet og identitetsmakt i Norge*. Oslo: adNotam Gyldendal (s. 76-98)

Havik, T. (2017). Skolevegring. I Bru, E., Cosmovic, E. I. og Øverland, K. (red.). *Psykisk helse i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 4

Heimdal, E. C. & Horgen, T. (2004). Å måle det umålelige. Individuelle opplæringsplaner for elever med sterk multifunksjonshemning. *Spesialpedagogikk* (5), 42-49.

Henriksen, J.-O., & Vetlesen, A. J. (2000). *Nærhet og distanse: grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker*. Oslo: Ad notam Gyldendal. Kapittel 8 og 13.

ISSU BRIEF (2009). Understanding the Effect of Maltreatment on Brain Development. https://www.childwelfare.gov/pubs/issue_briefs/brain_development/brain_development.pdf

Killen, K. (2009) *Sveket 1. Barn i risiko- og omsorgssviktsituasjoner*. Oslo: Kommuneforlaget. Kapittel 5.

Lindström, B. & Eriksson, M. (2015). *Haikerens guide til salutogenese*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (s. 38-52)

Løhre, A. (2018). Tilhørighet til skolen. Betydningen av ensomhet og vennskap. I: Øksnes, M., Sundsdal, E. og Haugen, C. (red.). *Ungdom, dannning og fellesskap. Samfunns- og kulturpedagogiske perspektiv*. Oslo: Cappelen Damm. (s. 107-131)

Løhre, A. (2012). The impact of loneliness on self-rated health symptoms among victimized school children. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 6:20

Moen, T. (2018). Individ- og systemrettet arbeid i PPT. *Spesialpedagogikk* (4), 4-11.

Morken, I. (2012). *Normalitet og avvik. Spesialpedagogiske utfordringer – en innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapittel 3.

Noddings, N. (2001). The Caring Teacher. I V. Richardson (Red.), *Handbook of Research on Teaching*, s. 99-105, Washington DC: AERA.

Olsen, M. H. & Mikkelsen, R. (2015). *Sammen for elevers psykososiale miljø*. Oslo: Cappelen Damm. Kapittel 1 og 2.

Qvortrup, L. (2012). Inklusion – en definition. I L. Qvortrup & T. Næsby, *Er du med? - om inklusion i dagtilbud og skole*. Seriehæfte 5 (s. 5-16) Aalborg: Forskning og Udvikling UCN.

Skaarderud, F. (2014). Do you mind? Mentalisering som nytt intellektuelt rammeverk for læring og endring. I Jacobsen, J. C. (red.). *Lærerens grundfaglighet. Mentalisering som arbejdsredskab*. Værløse: Billesøe & Blatzer. (s. 7 - 22)

- Strand, G. (red.). (2009). *AD/HD, Tourettes syndrom og narkolepsi: en grunnbok*. Bergen: Fagbokforlaget. Kapittel 4.
- Sæteren, A. L., Moen, T. & Rismark, M. (2017). De stille barna. I K. Lyngsnes og M. Rismark (red.). *Didaktisk praksis 1.-7. trinn*. Oslo: Gyldendal akademisk
- Sørlie, K. & Kreyberg, E. (2013). Tilknytning og læring – klinisk pedagogiske perspektiver. *Spesialpedagogikk*, (1), 4-13.
- Tetzchner, S. von (2012). *Utviklingspsykologi*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (s. 228-234 og 257-272)
- Tøssebro, J. & Wendelborg, C. (2014). *Oppvekst med funksjonshemminger. Familie, livsløp og overganger*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kapittel 8.
- Vogt, A. (2016). *Rådgivning i skole og barnehage*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kapittel 8.
- Øvreeide, H. (2011). *Samtaler med barn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1.

Støttelitteratur på nett:

- Storvik, S. (2014). Ungdom med ASD i ungdomsskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge
Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/ungdom-med-asd-i-ungdomsskolen/>
- Martinsen, H. (2014). Barn med ASD i barneskolen. Oslo: Autismeforeningen i Norge
Tilgjengelig fra: <https://autismeforeningen.no/2015/03/19/barn-med-asd-i-barneskolen/>
- Utdanningsdirektoratet (2014). Spesialundervisning. Veileder til opplæringsloven om spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

Erasmusemner

LKRO001E Physical Education in School

- Pickup, I., & Price, L. (2007). *Teaching Physical Education in the Primary School - A Developmental Approach*. London: Continuum.

LKUH001E Arts and Crafts

Please forward a Bente Fossvol-Jørum, email: bente.fossvold@ntnu.no for listings.

LMUS001E Music 1 Instructions and conducting (1-7)

Please contact Egil Reistadbakk, email: egil.reistadbakk@ntnu.no for listings.

INTRO175 Indtroduction to Norway

Please contact Roar Madsen, email: roar.madsen@ntnu.no for listings.

LSAM001 Comparative perspectives on Education, Citizenship and Democracy in Norway

Please contact Tove Grete Lie, email: tove.g.lie@ntnu.no for listings.

Områdeemne

LÆR1000 Kunnskap, læring og danning i lærerprofesjonen

Bøker (tilsammen 232 sider)

Ohnstad, F (2018).: *Profesjonsetikk i skolen*, Cappelen Damm Akademisk, Oslo (160 s.).

Karlsdottir og Lysø (2013), *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 7, 9, 10 og 11 (72 s.)

Artikler i kompendium (legges ut som lenke/pdf på Blackboard) (tilsammen 220 sider)

Lyngsnes, K. og Rismark, M. (2015). *Didaktisk arbeid*, 3. utg., Gyldendal Akademisk, kap. 7 «Læreplaner», (24 s.).

Biesta, G.J.J. (2011). *God uddannelse i målingens tidsalder-etik, politik og demokrati*, Forlaget Klim, kap. 1, «Hva er utdannelse til for?» (18 s.).

Torjussen, Lars Petter Storm (2011). «Danning, dialektikk, dialog – Skjervheims og Hellesnes'pedagogiske danningsfilosofi». I Steinsholt, K. & Dobson, S. (red.). *Dannelse: introduksjon til et ullenst pedagogisk landskap*. Trondheim: Tapir akademisk forlag (19 s.)

Irgens, E. J. (2016). *Skolen – organisasjon og ledelse, kunnskap og læring*, Bergen: Fagbokforlaget, (s. 63-91, 247-249) (31 s.).

Biesta, G. (2014). *Utdanningens vidunderlige risiko*. Bergen: Fagbokforlaget, kap. 7 «Virtuositet» (20 s.).

Steinsholt, K. og Ness, S. A. (2016). *Motstrøms – Åpninger i retning av en levende pedagogikk*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 4: «Det lekende menneske» (s. 125-138, og s. 151-172) (33 s.)

Imsen, G. (2012). «Kompetanse mål som læreplanlogikk». I: Eikseth, A. G., Dons, C. F. og Garm, N. (Red.), *Utdanning mellom styring og danning. Et nordisk panorama*. (s. 97-113). Trondheim: Akademika forlag (16 s.)

Solhaug, T. «Demokrati og medborgerskap i skolen» i Postholm, M. B. og Tiller, T. (2014). *Profesjonsrettet pedagogikk*, Cappelen Damm Akademisk (19 s.).

Stray, J. H (2011): *Demokrati på timeplanen*, Bergen: Fagbokforlaget, kap. 6 «Undervisning og demokratisk medborgerskap» i Stray, J. H. (18 s.).

Henning, Å. *Litterær forståelse. Innføring i litteraturdidaktikk*. Gyldendal Akademisk, Kap. 7: Flerkulturelle klasserom (10 s.) og kap. 12: Den litterære samtalen (12 s.).

Artikler som blir lagt ut som pdf på Blackboard (tilsammen 20 s.)

Graf, S. T., & Skovmand, K. (2004). *Fylde og form. Wolfgang Klafki i teori og praksis*. Århus: Klim. Introduksjonskapitlet (ca 20 s.)

Artikler som kan lastes ned fra internett (tilsammen 64 s.)

Hovdenak, S. S. og Wiese, E. (2017). «*Fronesis: veien til profesjonell lærerutdanning?*» i Uniped, årgang 40, nr. 2, s. 170-184 (14 s.).
https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/61531/1/fronesis_veien_til_profesjonell_laer_utdanning.pdf

Slagstad, R. (2018). Når OECD tar makten – om det nye, skolepolitiske kunnskapsregime. *Utdanningsnytt.no* <https://www.utdanningsnytt.no/bredre-skole/debatt/2018/november/nar-oecd-tar-makten.-om-det-nye-skolepolitiske-kunnskapsregime/> (18 s.)

Dahl, T. (2018). Kunnskapsregimer på avveie. *Utdanningsnytt.no* tilgjengelig fra:
<https://www.utdanningsnytt.no/brede-skole/debatt/2018/desember/kunnskapsregimer-pa-avveie/> (12 s.)

Overordnet del. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/overordnet-del/> (20 s.)

Anbefalt tilleggs litteratur

Hermansen, H. (2018). *Kunnskapsarbeid i lærerprofesjonen*, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 3 «Kunnskapsformer i lærerprofesjonen (14 s.)

Solstad, D. *Genanse og verdighet* (151 s.).

Marsdal, M.E. (2011). *Kunnskapsbløffen*. Forlaget Manifest. Oslo.

Bostad, I. (2006). «Dialog og danning» i Bostad, I. og Pettersen, T. *Dialog og danning. Det filosofiske grunnlaget for læring*, (13 s.).

Løvlie, L. (2011): Når reglene kommer til kort. I: Kvernbeck, T (red.): *Humaniorastudier i pedagogikk. Pedagogisk filosofi og historie*. Oslo: Abstrakt forlag. (20 sider)

Postholm, M.B. (2013). «Klasseledelse for et godt læringsmiljø» i Karlsdottir og Lysø, *Læring-utvikling-læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi*, Akademika Forlag, kap. 13 (18 s.)

Offentlige dokumenter

Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa (Opplæringslova) (1998). Tilgjengelig fra: <http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html>

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/>

Lærerprofesjonens etiske plattform. Tilgjengelig fra:
http://www.utdanningsforbundet.no/upload/1/L%c3%a6rerprof_etiske_plattform_A3_bm.pdf

NOU 2015: 8 *Fremitidens skole*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/sec4#KAP4-1>

Meld. St. 28 (2016). *Fag-fordypning-Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet.*

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>